

Upravništvo. Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selem-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7 — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 30 din.
Za izjemstvo 50 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Quattro velivoli nemici abbattuti

Una nave nemica affondata a Tobruk

Un nuovo attacco tedesco contro Malta — Continuano le nostre operazioni intorno a Tobruk e a Sollum

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data del 7 maggio il seguente bollettino N.º 336:

Formazioni del Corpo Aereo Tedesco hanno bombardato un aeroporto dell'isola di Malta. In combattimenti aerei i cacciatori tedeschi hanno abbattuto nel cielo di Malta tre velivoli Hurricane.

Nell'Africa Settentrionale continua lo svolgimento delle nostre operazioni intorno a Tobruk dove sono stati respinti contrattacchi nemici. Azioni di pattuglie sul fronte di Sollum.

Durante le operazioni aeree contro la base di Tobruk, compiute in questi giorni, risulta affondata un'altra nave nemica di

medio tonnellaggio. La nostra caccia ha abbattuto nel cielo della piazza un velivolo tipo Blenheim.

Velivoli britannici hanno compiuto incursioni su alcune città della Cirenaica: qualche vittima, lievi danni.

In Africa Orientale un nuovo attacco nemico è stato respinto con perdite nel settore di Amba Alagi.

Štiri sovražna letala sestreljena

Pred Tobrukom potopljena še ena sovražna ladja

Nov nemški napad na Malto — Naše operacije okrog Tobruka in Solluma se nadaljujejo
Skrb za koristi vojne industrije

Glavni stan oboroženih sil je objavil dne 7. maja naslednje 336. službeno vojno poročilo:

Skupine letal nemškega letalskega zborna so bombardirale neko letališče na otoku Malta. V letalskih spopadih so nemški lovci v ozračju nad Malto sestrelili tri letala tipa »Hurricane«.

V Severni Afriki se še nadalje razvijajo naše operacije okrog Tobruka, kjer je bilo odbitih nekaj sovražnih protinapadov. Na fronti pri Sollumu delovanje patrol.

Pri letalskih operacijah proti tobruškemu oporišču, ki so se izvedle zadnje dni, je bila, kakor se je izkazalo, potopljena še ena sovražna ladja srednje tonaže. Naši

lovci so sestrelili v ozračju nad trdnjavo eno letalo tipa »Blenheim«.

Angleška letala so napadla nekaj mest v Cirenaiki: nekaj žrtev in malo škode.

V Vzhodni Afriki je bil na odseku pri Amba Alagiu odbit napad sovražnika, ki je imel nekaj žrtev.

Anglija izločena z Egejskega morja in s področja okrog Krete

Rim, 7. maja. s. Odskor so Nemci zasedli Sporade, italijanske čete pa Ciklade, je Anglija praktično preganjana z Egejskega morja in morja okoli Kandije. Položaj

otoka Kandije je resno ogrožen. Anglija je sedaj v Sredozemlju le še v posesti ozkega obalnega dela od Solluma do Hajfe vtevali črki Ciper. Situacija v Siriji in v Iraku še bolj ogroža ta zadnji angleški branik v vzhodnem Sredozemlju.

Junaški odpor v Abesiniji

Berlin, 7. maja. s. Veliki berlinski ilustrirani tednik »Die Woche« je objavil danes zelo posrečen profil Podkralja vojvode D' Aosta ter je porabil to priliko, da je še enkrat naglasil junaški odpor v Abesiniji nasproti številčno mnogo jačim silam. Ta odpor pravi nemški tednik se lahko zapiše z zlatimi črkami v knjigo slave sedanje vojne.

Nemško vojno poročilo

Berlin, 7. maja. DNB. Vrhovno poveljstvo je izdalo danes naslednje poročilo:

Letalstvo je izvedlo tudi zadnjo noč z zelo močnimi oddelki vojnih letal hude napade na ladjedelnice, oborožitvene tovarne in osarbovanstva v pristaniščih Clyde. Veliko število razdiralnih in zažigalnih bomb je povzročilo predvsem v središčih za gradnjo ladij okrog Glasgowa nova huda razdejavanja.

Najbolj uspešni letalski napadi so bili usmerjeni proti pristaniščim in ladjedelnicim v Liverpoolu, New Castlu in Plymouthu, kakor tudi proti drugim lukam na angleški južni in jugovzhodni obali.

Pri obstreljevanju letališč v jugovzhodni Angliji so zažigala bojna letala hangarje in zaklonišča ter uničila in poškodovala številna letala na tleh.

Na morju okrog Anglije je bila trgovska ladja 10.000 ton v polno zadeta s tremi bombami. Računa se lahko, da je izgubljena. Druga velika ladja je bila prav tako hudo poškodovana z bombami.

Pri napadu nemških lovcev na Anglijo in pri sovražniškem poskusu, da bi priletel nad zasedeno ozemlje in v Nemški zaliv, je izgubil Sovražnik 7 lovskih in 2 bojni letali, ter 6 zapornih balonov.

V Severni Afriki se je zopet zrušil protinapad močnih angleških sil z močnimi izgubami za sovražnika v Tobruku, kamor so vdrle nemške in italijanske čete.

Na otoku Malto so nemška bojna letala večkrat napadla letališče v Lucu. Pri tem so zadela v polno vletišče, prostore okrog njega, kakor tudi hangarje in zaklonišča. Nastalo je več hudih požarov. Pri nočnem napadu nemških bojnih in strmeglavnih letal na pristanišče La Valletto so bile pred vsem močno zadete mestne ladjedelnice. Nemška lovska letala so nad otokom sestrelila tri angleška letala.

Sovražnik je zadnjo noč s šbikami silami izvedel napade za motno brez učinka na nekatere kraje severozapadnega nemškega obalnega ozemlja. Vojne ali vojaške škode ni povzročil.

V času od 30. aprila do 6. maja je izgubil Sovražnik skupno 55 letal. Od tega je bilo 30 letal sestreljenih v letalskih bojih, 10 od edine vojne mornarice, 4 pa od protiletalskega topništva, in istem času je bil ostanek uničen na tleh. V istem času je bilo izgubljenih 38 lastnih letal.

Siloviti letalski napadi na Anglijo

New York, 7. maja. d. Po poročilih ameriških agencij iz Londona je bilo delovanje nemškega letalstva nad Anglijo preteklo noč silno razsežno in je bila v mnogih krajih povzročena zelo velika škoda na industrijskih napravah in drugih važnih objektih. Kraji ob reki Clyde so bili glavni cilj nemških letalskih napadov in je bila tu povzročena izredno velika škoda. Drugo področje, kjer so rušilne bombe razdejale vrsto važnih objektov, je bilo ob reki Mersey. Razen teh področij je bila preteklo noč povzročena velika gmožna škoda na več krajih v severnovzhodni Angliji, v vzhodni Angliji ter na jugozapadu. Tu je bilo tudi nekaj človeških žrtev med civilnim prebivalstvom. Tudi nad severno Irsko so se pojavile skupine nemških bombnikov, ki so svoje napade osredotočile v prvi vrsti na industrijske cilje.

Berlin, 7. maja. i. Ameriški konzul v Glasgou je med svojim potovanjem po španiji opisal skupni naveden vtise, ki jih je dobil pri svojem bivanju na Angleškem. Konzul je izjavil odkrito, da so nemški letalski napadi doslovno porazni, da je duh prebivalstva predvsem v bom-

bardiranih krajih obupno padel ter da se strah pred nemškimi letalskimi napadi ni niti najmanj zmanjšal. Londonske ulice in ceste so na gosto posejane z globokimi jamami.

Nemška sodba o vojnem položaju

Berlin, 7. maja. s. V dopolnitve včerajšnje uradnega poročila generalnega štaba javlja DNB še naslednje:

Liverpool, Belfast in Glasgow so od 1. maja dalje cilji velikih nemških letalskih napadov, kar dokazuje, da se Angliji ne bo dovolil niti najmanjši odlog. Tudi utrdbi, ki so bolj oddaljene od nemških oporišč in kjer so važni objekti angleškega vojnega gospodarstva, so stalno pod udarci ter pričajo o močnejši nemškega letalskega orožja. Zgoraj omenjene tri luke so danes največja središča proizvodnje angleškega vojnega gospodarstva. Za Londonom in na angleškimi lukami vzhoda

Sprememba v ruski vladi

Stalin prevzel predsedstvo vrhovnega sveta namesto Molotova, ki bo še nadalje komisar za zunanje zadeve

Mokva, 7. maja. s. Vrhovni sovjet SSSR je včeraj izdal tri dekrete. S prvim je pristal na ostavko Molotova kot predsednika sveta ljudskih komisarjev SSSR, ker je sam izjavil, da ne more opravljati te funkcije hkrati s posli komisarja za zunanje zadeve. Z drugim je imenoval Josipa Visarjonoviča Stalina za predsednika sveta ljudskih komisarjev SSSR, s tretjim pa komisarja za zunanje zadeve Vjačeslava Mihajloviča Molotova za podpredsednika sveta ljudskih komisarjev SSSR.

Washington, 7. maja. d. Ameriški listi posvečajo veliko pozornost značilni izpremembi v sovjetski vladi ter pravijo, da je s tem, ko je Stalin prevzel predsedstvo vlade, zaključeno neločljivo stanje, ki je trajalo več let. V tem stanju je imel Stalin, dasi je bil najmočnejša in vodilna osebnost ogromne države, samo naslov generalnega tajnika komunistične stranke. S prevzemom predsedstva vlade seveda ni rečeno, da bi se bil odpovedal omenjenemu mestu v stranki. V uradni objavi tega odloka je omenjeno, da je Stalin zavzel svoje novo mesto zato, ker je vsekakor

so to tri največja žarišča gospodarstva ter križišča, preko katerih teko najvažnejša pota za živila, surovine in vojni material za Anglijo. Glasgow in Belfast sta razen tega središči angleške industrije za pomorske gradnje. Že mnogo mesecev skušata obe mesti z novimi stavbami ali s popravilom starih brezuspešno z vedno večjimi izgubami potopljenih in poškodovanih ladij vzdržati ravnotežje. Tudi v Angliji priznavajo, kako uničujoč vpliv imajo neprestani silni in uničujoči nemški letalski napadi na vojno gospodarstvo Velike Britanije.

Z zasedbo velikih otokov Mitlen in Chiosa po nemških četah so sedaj v nemški oblasti najvažnejša otoška oporišča Egejskega morja. Obenem je s tem vzpostavljena zveza z italijanskimi oporišči na Dodekanazu. Na Egejskem morju je ustvarjena nepretrgana obrambna fronta proti možnim napadom italijanske mornarice v Sredozemlju. Ta fronta se razprostira od roba blizu južnozpadne obale Male Azije do tesalske obale ob severnem obrežju Egejskega morja.

Inserirajte v „Jutru“!

Ameriška vlada prepovedala izvoz vojnih potrebščin v Rusijo

Trst, 7. maja. Tukajšnji »Il Piccolo« poroča iz Berlina:

Ameriška vlada je iznenada izdala ukrep, ki je vsekakor presenetljiv. Prepovedala je izvoz vojne materiala v Rusijo. Ta prepoved se uradno utemeljuje takole: 1. Sedanja položaja zahteva, da mora biti ves vojni material na razpolago oboroženim silam Amerike in Velike Britanije; 2. Ameriški material se ne sme več uvažati v Rusijo, ker je z Japonsko sklenila nevtralnostno pogodbo; 3. Sovjetska zveza ima do Nemčije gotove obveznosti, tako da bi vojni material, ki bi ga dobavljala Amerika, lahko prišel v roke Nemcem.

Odločitev ameriške vlade je vsekakor presenetljiva, ako jo presojamo s stališča diplomatske in propagandne kampanje ki je stremela za tem, da Anglosasi ne bi nikoli podvezli kaj takega, kar bi bilo nasproti Sovjetski zvezi, marveč bi bili

vedno pripravljeni delati lep obraz v bolj ali manj utemeljeni nadi, da bi v primerem trenutku lahko počeli sadove svojega zadržanja. Ni nikaka skrivnost: da so nekateri anglosaski politični krogi celo umetno ustvarili nekak stalen rusko-nemški konflikt ter z mnogo domišljije razpravljali o možnosti nastopa Moskve proti vselesim osi.

General Maxwell, predsednik zveznega urada za kontrolo izvoza, je izjavil, da bodo Zedinjene države ostale zveste politiki, ki so jo začele julija lanskega leta ter prepovedale izvoz strojev in pripomočkov za izdelovanje vojnega materiala v Rusijo. Taka politika, je dostavil general, je stopenja v veljavo že napram vsem drugim državam razen Anglije. Razen tega je stopila v veljavo prepoved izvoza gume in gumastih izdelkov v kitajsko pokrajino, zasedene po japonskih četah.

Napetost na Bližnjem vzhodu

Protiangleško gibanje se širi po vseh arabskih pokrajinah

Beirut, 7. maja. d. Kakor poroča francoska službena poročevalska agencija, je iraško vojno ministrstvo včeraj vpoklicalo po orožje vojne obveznike letnika 1916. Pooblaščen zastopnik iraškega generalnega štaba je izjavil, da doslej splošna mobilizacija v Iraku še ni bila proglašena ter da vojno ministrstvo zaenkrat splošne mobilizacije tudi še ne namerava odrediti, ker je povsem zadovoljno z rezultati delne mobilizacije, ki docela ustreza trenutnim obrambnim potrebam.

Snoči je iraški generalni štab izdal proglas, v katerem poziva iraško prebivalstvo, naj pazi na delo angleških vojnovov ter naj ne naseđa tendencnim govoricam, ki jih širi britanska propaganda. Vskladno, ki bi bil kakor koli zapleten v take akcije proti iraškim interesom, bo v nadaljnje postopanje predan oblastvom.

Iraško vojno poročilo

Bagdad, 7. maja. Iraški generalni štab je objavil naslednje vojno poročilo:

Zapadno vojno poveljstvo: Sovražnikovo topništvo in letalstvo je hudo bombardiralo vojaško taborišče Habanijo ter je povzročilo veliko škodo v tamkajšnjih skladiščih municije in petroleja. Dve letali sta bili uničeni na tleh. Sovražno letalstvo je nadalje dvakrat bombardiralo taborišče v Rašidu ter je na taborišče in letališče metalo zažigalne in rušilne bombe. Povzročena škoda je neznatnega obsega. Naša letala in protiletalska obramba so več sovražnih bombnikov sestrelila.

Južno vojno poveljstvo: Včeraj popoldne je sovražno letalo metalo bombe na naše čete, zbrane pred Basro. Naše čete so napadle angleško vojsko v Basri. Prišlo je do hude borbe, o katere izidu še ni nič znanega. Sovražna letala so preletela Rudbo ter vrgle nekaj bomb, ki pa so udarile v veliki oddaljenosti od trdnjave. Pet sovražnih transportnih letal je poskušalo pristati v Habli, vendar so bila letala obstreljevana od iraških čet s strojnimi. Eno izmed njih se je vnelo. Dve nadaljnji letali je zajela iraška policija, ostali dve transportni letali sta pobegnili. Ujeli smo 20 nasprotnikovih vojakov. Dne 6. maja je sovražnik izgubil v celoti 11 letal, in sicer 9 bombnikov in 2 transportni letali. Pet nadaljnjih letal je bilo poškodovanih.

Iraška vojska mora štediti s strelivom

Beirut, 7. maja. rs. Iraško vrhovno poveljstvo je dalo iraškim četam ukaz, naj ne tratio streliva, ker za sedaj ni mogoče obnavljati zalog. V zvezi s tem se izjavlja, da Anglija že 18 mesecev ni več dobavljala Iraku streliva, ne glede na obveznosti, ki jih je bila prevzela v trgovinski pogodbi z Irakom, ampak je dcbavo ves čas nalasč zavlačevala. Iraška vlada je vsem diplomatskim zastopstvom v Bagdadu predala spomenico, v kateri protestira proti bombardiranju odprtega mesta Fauluke in Al Rašidove vojaške bolnišnice.

Beirut, 7. maja. s. Po poročilih ameriške radijske službe je iraška vlada izdala naslednji ukaz:

Z ujetimi pripadniki sovražne armade je treba postopati človeško in po mednarodnih pravilih, da se s tem sv-tu dokaže, da iraški narod spoštuje tradicije in vero. V zvezi s tem sta žandarmerija in vojska dobili nalog, naj samo takrat streljati na letala, ako mečejo bombe ali pa letijo tako nizko, da se more brez vsakega dvoma ugotoviti, da gre za sovražna letala.

Angleške grožnje

Carigrad, 7. maja. rs. Angleška letala so metala na nekatera mesta v Iraku letake, ki pravijo, da bodo iraška odprta mesta bombardirana, ako sovražnost ne prestane. Iraška vlada je sporočila, da bo dal Irak, ako Anglija uresniči to nečloveško namero, bombardirati angleške okraje v mestih Mosul, Bagdadu in Basri.

Atentat na bivšega iraškega regenta

Beirut, 7. maja. d. Kakor poročajo iz Amana, je bil izvršen na bivšega iraškega regenta Abdula Ilaha atentat, ki pa ni uspel. Kakor poročajo nadalje iz Amana, bo iraška emigrantska vlada v najkrajšem času zapustila Aman, kjer je sedaj, ter bo vse opustila z letali odpotovala v mesto Koveit ob Perzijskem zalivu. Emigrantska vlada si obeta tamkaj varno zavetje, ker je Koveit tudi pod britanskim protektoratom. Iz Koveita bo emigrantska vlada skušala nadaljevati borbo proti sedanji iraški vladi.

Petrolejski cevovod v iraški oblasti

Beirut, 7. maja. d. Vrhovno poveljstvo iraških vojnih sil poroča, da so iraške čete zasedle čuvajno postojanko št. 2 ob iraškem petrolejskem cevovodu. Pri tej priliki so zaplenile mnogo orožja ter radijsko postajo. Iraško topništvo še nadalje obstreljuje letališče Habanijo. Povzročena je bila že velika škoda.

Meja med Irakom in Sirijo zaprta

Carigrad, 7. maja. s. Iz Bejruta poročajo, da je meja med Sirijo in Irakom že zaprta, medtem ko je meja med Sirijo in Turčijo še vedno prehodna. Potniki, ki hočejo iz Sirije v Irak, ne morejo potovati

preko turških tal. 300 iraških dijakov z ameriškega vseučilišča v Bejrutu je izrazilo željo, da bi se vrnili v domovino, zaradi zaprte meje med Sirijo in Irakom pa še niso mogli odpotovati.

Sirija bo skušala

ostati nevtralna

Beirut, 7. maja. d. Francoski visoki komisar za Sirijo general Dentz je snoči sklical vse predstavnike sirskega časopisja in jim dal navodila glede stališča sirskega tiska nasproti sporu med Veliko Britanijo in Irakom. General Dentz je izjavil, da si bo Sirija prizadevala tudi nadalje ohraniti kar najbolj nevtralnost stališče.

Beirut, 7. maja. d. Kakor javlja francoska službena poročevalska agencija, je francoski visoki komisar za Sirijo general Dentz snoči odpotoval iz Bejruta v Damask, kjer se bo mudil kakih 14 dni.

Glede na ustavev obratovanja v mosulskih petrolejskih vrelcih, ki ga je treba pričakovati v najkrajšem času, je francoski visoki komisar v Bejrutu odredil strogo racioniranje v potrošnji petroleja. Privatni avtomobilski promet je bil skrčen na najpotrebnejši obseg. Tudi prebivalstvo je prejele navodila o skrajni štednji s petrolejem.

Protiangleški izgređi v Siriji

Carigrad, 7. maja. s. Iz Bejruta poročajo, da so v mnogih krajih Sirije protiangleški izgređi. Nad 50.000 muslimanov je priredilo v Damasku demonstracijo, med katero so razbili britanski konzulat. Razen tega poročajo, da baje veliki mufti iz svojega pregnanstva v Bagdadu ščuva k sveti vojni proti Angležem.

Univerza v Bejrutu zaprta

Beirut, 7. maja. d. Včeraj je univerza v Bejrutu predčasno zaključila učno leto in je rektorat pozval vse dijakke, ki niso sirske podaniki, naj odpotujejo iz Sirije, preden bodo sirske meje zaprte. Dijaki iz Palestine se povabijo rektorata niso odzvali, marveč so se priglasili pri iraškem konzulatu v Bejrutu za vstop v iraško vojsko. Tudi iraški konzul v Bejrutu je včeraj zapustil svoje službeno mesto ter nastopil službo pri svoji iraški vojaški enotici, ki ji je poveljnik.

Odnosi med Saudovo

Arabijo in Irakom

Beirut, 7. maja. d. Vlada Saudove Arabije demantira izjavo britanskega konzula v Damasku, češ da so bile čete Saudove Arabije koncentrirane ob iraških mejah. Vlada Saudove Arabije nasprotno izjavlja, da so odnosi med Arabijo ter med Irakom kar najboljši ter da ni prav nobenega povoda za kakršne koli ukrepe vojaškega značaja ob iraški meji.

Promet med Turčijo

in Irakom ni prekinjen

Bern, 7. maja. d. Iz Carigrada poročajo, da železniške zveze med Turčijo in Irakom še niso prekinjene. V torek jutraj je odšel iz Hainrapaše vlak proti Bagdadu, ki je bil polno zaseden s potniki. Blagovni promet pa je zelo omejen, zlasti zaostaja v Iraku mnogo turškega blaga. V Basri ni mogoče izkrcati dobav iz Amerike in britanskih kolonij, namenjenih za Turčijo.

Iraški vojni minister

odpotoval v Turčijo

Beirut, 7. maja. d. Po informacijah francoske službene poročevalske agencije iz Bagdada je iraški vojni minister Nagy šva kat odpotoval v Turčijo. Švaktat velja v iraški vladi za najboljšega poznavalca turških problemov. Svoječasno je bil švaktat v osmanski Turčiji na zelo vplivnem uravnem mestu. V zvezi z njegovim odhodom v Turčijo objavljajo tukajšnji listi vest agencije Associated Press iz Ankare, po kateri je imel turški zunanji minister včeraj daljši razgovor s tamkajšnjim iraškim poslanikom. Bržkone sta državnika razpravljala o možnosti kompromisne rešitve angleško-iraškega konflikta z namenom, da bi se preprečilo nadaljnje širjenje vstaeškega pokreta v arabskem svetu. Po vseh znakih sodeč doslej pogajanja še niso dala nobenega pozitivnega rezultata.

Pred novo vstajo v Palestini

Beirut, 7. maja. d. Vodja velike palestinske vstaje iz leta 1937, Fawzi Kaukje, je zapustil mesto svojega eksila v Bagdadu ter je odpotoval v Palestino. Kakor izjavljajo v tukajšnjih dobro poučenih krogih, bo skušal Fawzi v Palestini organizirati novo vstajo proti Veliki Britaniji. Ko se je leta 1937 palestinska vstaja izjavila, je angleška vlada razpisala veliko nagrado na glavo tega voditelja palestinskih vstaešev, vendar pa je tedaj srečno pobegnil v Irak ter je odlej stalno živel v zatočišču v Bagdadu.

Ogrožene angleške zveze z Azijo

Sanghai, 7. maja. rs. V Simli javljajo, da se zaradi sovražnosti v Iraku pretrgane zveze med Indijo ter Avstralijo in Novo Zelandijo na eni in Anglijo ter Severno Afriko na drugi strani. Letalska služba, ki je šla preko Iraka je bila prekinjena. Tudi mednarodne brozovane zveze so pretrgane.

Praznik črnogorskega zaščitnika

Patriotske manifestacije na Cetinju — Ovacije Kralju in Cesarju ter Duceju — Hvaležnost naroda za skrb italijanske vlade

Cetinje, 7. maja. s. Črnogorsko ljudstvo je prvič po 22 letih zopet slovesno praznovalo praznik Sv. Jurija, patrona dinastije Petrović in zaščitnika Črne gore. Slavnost se je vršila v znamenju velike hvaležnosti za Italijo. Prebivalstvo Cetinja je dobesedno napolnilo pravoslavni katedral. Ob vhodu v cerkev je pozdravil Kr. Civilnega Komisarja Mazzulini in Generala Tuccia, poveljnika divizije Messina, črnogorski metropolit Joahima. Nato je bila slovesna služba božja, kateri so prisostvovali italijanske civilne in vojaške oblasti. Po službi božji je metropolit opravil molitev za dinastijo Petrović. Po končanih cerkvenih obredih je improviziralo prebivalstvo živahne manifestacije Italiji z vzkliki

»Živela Italija! Živel Duce! Živela Italijanska Vojska, ki je osvobodila Črno goro! Kr. Civilni Komisar Mazzulini je v svojem nagovoru želel neodvisni Črni gori napredek in srečno bodočnost, kar je povzročilo zopet navdušene manifestacije za Italijo. Sprejema v rezidenčni metropolitani so se udeležili Kr. Civilni Komisar Mazzulini, general Tucci ter številne italijanske osebnosti. Metropolit Joahim, ki govori perfektno italijanski, se je s prisotnimi prisrčno razgovarjal ter ponovno izrazil hvaležnost črnogorskega ljudstva za številne dobrote, ki jih je izkazala Italija že v teh kratkih dneh Črni gori. Kr. Civilni Komisar Mazzulini je razdelil veliko vsoto denarja med cetinjsko prebivalstvo.

žaluje za padlim junakom, ki ga je štela med svoje najboljšje in najbolj izobražene častnike.

Tuji novinarji se vračajo iz Albanije v Rim

Tirana, 7. maja. s. Skupina tujih novinarjev, ki se je te dni mudila v Albaniji, je prepotovala vse predele, na katerih so se razvijale zmagovalne borbe na grško-albanski fronti. Novinarji so bili tudi na Krfu, kamor so prispeli skoraj istočasno z našimi četami, ki so bile tja poslane. Potovanje tujih novinarjev po Albaniji je trajalo cel teden. Včeraj so se vrnili v Tirano. Dopoldne jih je sprejel generalni namestnik, popoldne so odpotovali v Drač, od koder se bodo spet vrnili v Rim.

Polkovnik Amione padel v Afriki

Rim, 7. maja. s. V soboto 3. t. m. je v Severni Afriki sredi nekega letalskega napada padel polkovnik Carel Amione, generalni direktor za motorizacijo pri vojnem ministrstvu. Junaki borcev je bil ponovno odkrit. V vojni je bil ranjen. Polkovnik Amione je bil strokovnjak velikih sposobnosti in prav v sedanjem vojnem času si je pridobil velike zaslugue za povečanje in intenzivni razvoj motorizacije italijanske vojske. Padli polkovnik je mnogo preživel in je napisal vrsto razprav o tehničnih in posebej o avtomobilskih strokovnih vprašanjih. Bil je velik organizator in iniciator. Vojska globoko

Zgodovinska nedelja v Ljubljani

Orio Vergani, posebni poročevalec »Corriere della Sera« slika v svojem dopisu z dne 4. maja minulo nedeljo, ko je bila Ljubljanska pokrajina priključena Kraljevini Italiji. Iz kavarne ob tromostju, »ki že samo po sebi zadostno priča o redoljublju in omiki tega starodavnega mesta« opazuje tipično pomladansko nedeljo v Ljubljani. Radio, ki je »močlal samo dvajset ur in se nato znova oglašil v italijanščini«, ga s svojimi italijanskimi pesmimi in odlomki oper navaja da v mislih išče vezi, ki dajejo velikemu dogodku globljí pomen in značaj neogibnosti, ki je morala nastopiti.

Nedeljsko popoldne je, v Ljubljani, ki je šele štiri in dvajset ur italijanska, praznino nedeljo po italijansko, s promenade in koncertom. Poročevalec se ozre na vhodni obok cerkve, kjer je bil opoldne pri maši; tam je zapisano »Ave gratia plena«. Te latinske, katoliške besede mu pomagajo razumeti, kako sta mogla mesto in prebivalstvo tako naglo, a vendar brez hudega prečesljanja stopiti v red imperialnega Rima, ki daje »Cesarju, kar je Cesarjevega. Bogu, kar je božjega in Slovencem, kar je slovenskega, to je, njihov jezik, njihovo kulturo, njihova izročila in široko avtonomijo Slovencev.

Prvi dojem Ljubljane je slavnosten. Poročevalec povsod vidi italijanske zastave, ki jih je prebivalstvo v tolikem številu zadrževalo od nas, kajti tu ni bilo dovolj blaga za vse, ki so jih želeli. Zidovi in izložbe so okrašene z velikimi slikami Kralja in Duceja. »Nismo več mi edini, ki pozdravljamo po rimsko; tudi Slovenci, ki jih vprašamo za ime kake cerkve ali naslov kakega urada, nas pozdravljajo po rimsko, kajti v stari vladnosti tega mesta, ki je bilo kulturna predstava nasproti raznim središčem Jugoslavije, čutilo v tem rimskem pozdravu znamenje omike, s katero jih je že prej spajalo toliko izročil...

Prvi povsem italijanski dan Ljubljane je zgodovinska ura. »Rim se je spustil z Alp v dolino, kjer so si Slovenci ustvarili najzgodnejše središče omike, ki je bilo že pred našim prihodom obrnilo balkanstvu hrbet in je duhovno težilo k Jadranu in latinskemu redu. Rim je tam okraj Ljubljane z mečem začrtal brazdo, ki loči to ljudstvo od kaotičnega sveta, ki je dve desetletji nosil ime Jugoslavije in s katerim niso imeli Slovenci po krvi, po duhu in po izročilu nič skupnega... O važnosti te zgodovinske ure je vse prebivalstvo nove pokrajine prepričano, ker ve, da pomeni novi red pravičnost in zajema njegovo bodočnost v okvir velike Nacije, s katero so ga že v časih rimskih legij, Ogleda in Benetk družile tesne in globoke vezi.

Dne 5. maja, nadaljuje g. Vergani svoje poročilo ter se spominja Ducejevega obiska na jugoslovenski meji, v usodnih septembrskih dneh, ko je dozorovala usoda Češkoslovaške. »Vsak trenutek smo videli, kako so podali Duceju list, kako se je za hipce odgnal zmagoslavnemu čarju potovanja, čital in polglasno dal kake povelje. Od daleč smo zrl na te bele liste, ki jih je naglo prebiral. Kaj so poročali ti listi? Kaj je mislil ta kaj?«

»Tako smo prišli na jugoslovensko mejo. Ali bo meja miru ali vojna meja? Italija si je bila po Ducejevih besedah že izbrala mesto. Francija je bila potrosila kdo ve koliko milijard, da ustvari in oboroži na naši vzhodni meji močno sovražnico. Ita lija je bila sklenila z Jugoslavijo prijateljski pakt, ki smo ga vse do 27. marca 1941 do skrajnosti spoštovali. Toda v tem trenutku smo se vpraševali, ali ne bo Jugoslavija že takrat poskusila izdajstva, ki ga je izvršila že dve in pol leta kasneje s Simovčevim državnim udarom?«

Pisec nato opisuje Ducejevo srečanje s častno četo in ljubljanskim bancom, ki mu je prinesel pozdrav jugoslovenske vlade. Mussolini je obšel čete, zaporedoma je gledal vojakom v oči ter jih pozdravil z vojaškim klicem. Kakršne je bil običajen v njihovi vojski. Nihče ni pozabil, da sta Pariz in London dvajset let oboroževala te ljudi proti nam in vsak je vedel da se onkraj teh seči raztezajo žične ovire in da zevajo v tem skalovju strelne line topov; toda Italija je bila podpisala pakt in je ta čas, ko je vsa Evropa škripala, ostajala

zvesta obveznostim Rima, kajti Rim ni nikoli nikogar prevajal in nikoli nikogar izdal.« Nato je prišlo Monakovo. Ostanek je vsakomur znan...

Poročevalec, ki mu potni list omogoča svobodno gibanje, se s tem odvraca od političnih dogodkov. Kmečke hiše priklepajo njegovo pozornost. Ali ni slovenski kmečki dom s svojo tipično leseno arhitekturo na zidanem podstavku zgorel dokaz različnosti slovenskega življa od balkanskih Slovanov? Samo Slovenci so res premagali nomadsko stopnjo razvoja. Tu lahko vidiš na vsakem koraku, kako je delo razgretih bogorajskih možganov izpremenjalo mirno ljubno Slovenijo v utrjen tabor. A vse to je zdaj le še predmet radovednosti. In ko bo vojaško naličje pospravljeno, ostane pokojna slika doline, po kateri vlačijo žilavi konji dolga drevesna debla. »Oko se spreha od zvonika do zvonika, tja do stolpa Ljubljanskega gradu, ki s svojega griča bdi nad mirno dolino. Z njega vihra trobojnica. Italijanska zastava, znamenje pravičnosti, se smehlja nad zelenim slovenskim gnezdom...«

»Il Popolo d'Italia« objavlja v številki z dne 6. maja izvirni dopis iz Ljubljane, ki ga je prispeval Alessandro Camuri. V uvodu pravi pisec, da v Ljubljani še ni ustanovljena fašistična stranka, vendar je na delu že od prvih dni zasedbe. V mestu in v manjših središčih je takoj ustanovila nekaj dvestaj pomožnih postaj. Prebivalci teh krajev vrli in prijazni Slovenci, so ostali brez sredstev za obisti in bi trpeli glad, če jim ne bi Ekse Visok Komisar s pomočjo strankinih centrov trkoval razdeliti znatno količino živil posebej še moke. Za to nalogo so nastali in prikladno pomoč so ljudje zelo hvalešni. Dejali bi še več hvaležnosti je tem večja, ker ni nihče pričakoval, da se bo Okupacijske oblasti s tako vneto in trdnim velikodušnostjo zanimala za krajevno prebivalstvo. Lahko si tedaj mislite, kak pranečeni in kako hvalešni so sedaj ti ljudje! Cenrjav Stranka še ni ustanovljena začenjajo prihajati številna vprašanja glede vplisa v Fašistično stranko.

E.I.A.R. - RADIO LUBIANA

Parliamo l'italiano

Schema della I. lezione che verrà tenuta dal prof. dott. Stanko Leben (mercoledì, 7-5-1941-XIX, ore 19)

Tu natisnjeno besedilo je samo ključ za vse one, ki bodo sledili pouku italijanščine po radiu. Zato je to besedilo porabno samo za učence italijanščine po radiu. Prva lekcija bo danes 7. maja ob 7. zvečer.

Lezione prima

Il vento è freddo. — Dov'è il mio cappello? — L'arresto è buono. — La minestra è ancora calda. — Ecco una bella mela. Questa pera è molto saporta. — Dov'è il fratello? E in casa. — Dov'è la sorella? E in teatro. — Questo pane nero non è fresco. — Com'è il latte? E bianco. — Buona sera, caro amico. — Buona notte, cara mamma. — E un vero inferno! — Questa è bella! — Come sono le finestre? Sono aperte. — Sei sempre allegro e contento. — Siamo d'accordo. Sono buone queste sigarette? Sono ottime. — E un osso duro. — E astuto come una volpe. — Sei rosso come un gambero. — Sono solo come un cane. — Ora è allegro ora è triste. — Non sono mai contenti. — Com'è questa lezione? E breve o lunga. E piuttosto lunga. — Ora basta. Il verbo ausiliare. — Infinito: essere

Presente indicativo

io sono	noi siamo
tu sei	voi siete
egli, ella, esso, essa	essi, esse sono

Terminazioni

Singolare	Plurale
vento	venti
casa	case
cane	cani
notte	notti

Esercizio

I. Coniugare in tutte le persone del presente indicativo le seguenti frasi: essere in casa. — Essere allegro. — Essere malato. — Essere a tavola. — Essere a letto.

Da je
ASPIRIN
originalen

zajamčuje vtisnjeni „Bayer“-jev križ. Aspirin je učinkovit, neškodljiv in se dobi v vseh lekarnah.

Opisno reg. pod št. 1727 od 22. marca 1940.

Pogrešanci se javljajo

Iz Beograda so se Rdečemu križu javili spet novi pogrešanci. Svojce prosimo, da dvignejo v pisarni na Miklošičevi cesti 22/bII sporočila, došla od njih. Opozarjamo, da so naši kurirji še na delu in da bomo v kratkem lahko postregli z novimi informacijami. Javili so se:

Antolga Slava, Bač i Pava inž. Sekulić, Bežalj Pavel, Bežalj Fani in Janja, mag. ph. Cvejić Milla, Cyranski Stanislaw, Cenci Marija in Igor, Čuč Sonja, Dobovšek Stanko, Ferjandić Zoran, Gabršek Mira, Goršek Elza, Gregor Mici, Goste Matko z družino, Gabrijel Milan, Hofbauer Miro, dr. Jež Franjo, Kokalj Tonci, Kobal Nada, inž. Kankelj Josip, Krže Erna, Keželo Olga, dr. Kuljakin Stefan in žena, Kozlevč Roza, Korajš Adela, Liserc Ivanka, Lazar Milan, Ljubić Anton, Milenković Slava, Mencinger Stanislaw J., Malner Marija, Marolt Angela, Mohorić Albina, Milanović Manojlo, Nešić Stevan, Oražem Jakob in žena Matilda, Odar Marica, Oražem Matilda, Ogrizek Mara, Popović Milivoj, Pibernik Božo, Punčuh Mirko, Pirnat Milka, Pečar Matko, Plano Jože, žena Draga, sinova Jože in Jurček, Plestenjak Marija, Petrović Stevan, Petrović Jela, Rekelj Angela, Rak Zdravko in Hedvika, Repše Leopoldina, dr. Rant Alojzij, Šmon Tilka, Stepanović Zinka, Stritar Marija, Stojić Pavla, Stupica Albina, Tonković Margareta, Tomc Franc, Temerinar Zivka, Vetrin Albina, Veček Vladimir, Vavrinc Josip, Vavrinc Ana, Verbajš Alojzija, Vidmar Dušan, Vidmar Marija, Vlovič Ana, Vlovič Aleksander, Zivković Caca in Stana.

S Spodnje štajerske

Prvomajskih prslav v Celju, Laškem, Rimskih toplicah, Hrastniku in Trbovljah se je udeležil gauleiter za Spodnjo štajersko dr. Oberreither.

Smrtna kosa. V Krčevini pri Mariboru je preminula 66-letna vdova po nižjem poštnem uradniku Marija Lahovič, v mariborski splošni bolnišnici je umrla 36letna zasebnica Neža Mlakar.

Davčne zadeve. V smislu razglašene pooblaščenca mariborske finančne uprave se morajo do uveljave davčnih predpisov, ki so veljavni v rajhu, plačevati vsi doslej predpisani davki, takse itd.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob 16., 18. in 20. uri

Zivljenje P. I. Čajkowskega
Simfonija življenja
Zarah Leander, Hans Stüwe, Marika Rökk.
KINO MATICA — TEL. 22-41

Veličasten pevski film nesmrtnega Giuseppe Verdi'ja
TRAVIAT
z Marijo Cebotari
Film je opremljen s hrvašk. besedilom
KINO UNION — TEL. 22-21

KINO SLOGA — TEL. 27-30
Danes premiera!
Beneško dekle
Mario Ferrari, Juan de Landa
Pastora Pena, Carlo Nichi

Naše gledališče

DRAMA:
Začetek ob 19. uri.
Četrtek, 8.: Komedijska zmešnjav. Red A.

OPERA:
Začetek ob 19. uri.
Četrtek, 8.: Tri stare skatle. Red četrtek. Petek, 9.: zaprt.

Benediktjeva veseljoigra TRIDESET SEKUND LJUBEZNI je delo, ki osvaja gledalca s humornim dejanjem, ožigosa zlagano rodbinsko moralo in razkriva zabavnem poteku dejanja, kako skopni ob denarnem vprašanju. Glavne vloge bodo igrali Mira Danilova, Kralj in Jerman. — Režiser prof. Šest.

Prva repriza Shakespearove »Komedijske zmešnjave« bo v četrtek za red A. Delo ima pet dejanj, enajst slik. Zgodba predstavlja na duhovit in zelo zabaven način zaplet med dvema paroma dvojkov, gospodarjema in njunima služabnikoma. Z zamenjavo oseb nastajajo različne zapletene situacije, ki so zelo smešne in kratkocase.

Drevi ob 19. bo pela priljubljena umetnica ZLATA GJUNGJENCEVA partijo Violete v Verdijevi TRAVIAT, opera je postala pri nas izredno popularna. Odlična kreacija Gjungleve je pripomogla tej predstavi tekem sezone nad 60 repriz. Glavni partiji bosta pela: Banovec in Janko. Dirigent: N. Štrifot. Režiser: D. Zupan. Drevi v sredo bo predstava izven abonmaja.

Dolenjska pridelava dovolj živil

Ponovno smo že na tem mestu razpravali o vprašanju naše samopreskrbe z žili in smo v tej zvezi poudarjali, da lahko ašo proizvodnjo živil še znatno dvignemo z uvedbo intenzivnejših načinov proizvodnje, zlasti v pridelovanju žita in v aši živinoreji, tako da bomo na isti površini več pridelali. Pogoji za intenzivnejšo metijsko proizvodnjo so dani, ker se nam ni bati, da bi bile cene preniške in da met ne bi prišel na svoj račun sprčo večih stroškov intenzivnejše proizvodnje.

Ni pa samo potreba preskrbe naših krajev z žili, ki nam narekuje dolžnost večje proizvodnje. Živiljski standard prebivalstva Ljubljanske pokrajine bo v znatni meri odvisen od tega, če bomo imeli v naši proizvodnji presežke, ki jih bomo lahko vnovčili v zamenjavo za druge nujno potrebne proizvode. V naši preskrbi z žili bodo nastopale težave tedaj, če ne bomo imeli dovolj takih presežkov, ker bi se v tem primeru morali drugim prodati pridelki, ki so nam samim potrebni, da si lahko z izkupičkom kupimo ono blago, ki ga ne proizvajamo.

Ker je pri nas žitna proizvodnja sorazmerno najšibkejša, smo najprej opozorili na to, da lahko s povečanjem hektarskega donosa dosežemo, da bomo sami pridelali dovolj krušnega in krmilnega žita za naše potrebe. Čeprav so naši kraji znani kot izrazito živinorejski, moramo tudi na tem področju doseči povečanje proizvodnje, ker nam bo zlasti intenzivnejša živinoreja omogočila potrebne presežke.

Za preskrbo Ljubljane z žili bo v bodoče več ali manj odpadlo področje na severu Ljubljane. Vendar se zaradi tega ni bati, da bi Ljubljana ostala brez živil. Le preusmeriti moramo vso našo oskrbo na ostalo okolico, zlasti na Dolenjsko, ki prideluje več kakor sama potrebuje. Če smo se doslej v manjši meri oskrbovali iz teh krajev, je to pripisati raznim okoliščinam, zlasti oviram prometne narave, morja da pa tudi večji agitaciji pri organizaciji oskrbe, ki so jo pokazali drugi kraji. Dolenjska stran je doslej občutila precejšnjo konkurenco Gorenjske, ki pa bo v bodoče pri oskrbi Ljubljane z mlekom, mlečnimi izdelki pa tudi z živino in poljskimi pridelki v glavnem odpadla. Dolenjski kmet, ki je leto za leto hudo tožil, da ne more vnovčiti svojih pridelkov, zlasti pa kmet iz oddaljenejših krajev Dolenjske, ima sedaj možnost, da proda vse, kar ima odveč in da lahko še znatno poveča svojo proizvodnjo za trg. Seveda pa je neobhodno potrebno, da se prodaja teh pridelkov čim prej organizira in da dolenjski kmet s povečano produkcijo izkoristi spremenjeni položaj. Velike in hvaležne naloge se v tem pogledu odpirajo tako zasebni iniciativni, zlasti trgovini, kakor tudi kmetijski mu združenstvu.

Pri presoji vprašanja, kakšno je stanje

bodoče oskrbe Ljubljane z žili, se moramo zavedati, da je bila Dolenjska v okviru prejšnje dravske banovine ona pokrajina, ki je imela se najbolj agrarni značaj. Po podatkih ljudskega štetja iz leta 1931 so imeli okraj Novo mesto, Črnomelj, Kočevje in Logatec 143.000 prebivalcev, od katerih je 103.000 ali 72% živel od kmetijstva in le 40.000 ali 28% je odpadlo na ostale nekmetijske poklice, medtem ko je imela bivša Slovenija povprečno le 60% kmetijskega prebivalstva in 40% nekmetijskega prebivalstva. Če upoštevamo še one dele krškega in litjskega okraja ter ljubljanskega okoliškega okraja, ki pripadajo ljubljanski pokrajini, s 83.000 tu pretežno kmetijskega prebivalstva, je očitno, da lahko področje z 230.000 prebivalci (l. 1931) in danes morda z 250.000 prebivalci, ki ima dve tretjini ali celo tri četrtine kmetijskega prebivalstva, krije vse potrebe Ljubljane, ki šteje danes okrog 95.000 prebivalcev. Po podatkih, ki jih je objavil Komendatore Carlo Tigoli v tržaškem »Piccolu«, ima ljubljanska pokrajina 103 občine z okrog 400.000 prebivalcev.

Predvsem bo treba z Dolenjske organizirati dobavo mleka v Ljubljano, kar seveda ni mogoče čez noč, ker se mora prej ustvariti še potrebna organizacija za zbiranje mleka in za dovoz v Ljubljano. Tudi oskrbo Ljubljane z jajci in perutnino, s krompirjem, fižolom ter ostalimi poljskimi pridelki je treba še organizirati, saj je doslej zlasti iz oddaljenejših krajev Dolenjske prišlo v Ljubljano razmeroma malo tega blaga. Slabe prometne zveze, ki so doslej oteževale dovoz blaga v Ljubljano, v bodoče ne morejo biti več ovira, ker odpade, kakor rečeno, konkurenca ostalin krajev, zlasti Gorenjske. Vrhutega so oblastva posvetila vso pozornost zboljšanju prometnih razmer.

Dolenjski se odpirajo tudi nove možnosti za izkoriščanje svojega gozdnega bogastva. Kakor smo že enkrat poudarili, bo med produkcijskimi presežki ljubljanske pokrajine zavzemal les najvažnejši vloga. Po uradnih podatkih je v kočevskem, logaškem, novomeškem in črnomeljskem okraju 130.000 ha poraščeni gozdov, ki predstavljajo 41% celotne površine teh okrajev, tako da je dana široka osnova za razvoj lesnega gospodarstva v ljubljanski pokrajini. Kmetijsko izkoriščena površina pa znaša v omenjenih štirih okrajih 175 tisoč ali 55% celotne površine, medtem ko odpade na neplodno površino 8.000 ha ali 2,5% in na neobraslo gozdno površino 5.000 ha ali 1,5% celotne površine.

Tudi v ostalih področjih ljubljanske pokrajine je struktura izkoriščanja zemlje precej podobna, tako da nudi ljubljanska pokrajina dovolj pogojev za razvoj in napredek kmetijstva in gozdarstva, ki tvori osnovo gospodarskega razvoja te pokrajine.

Kravnica naših malih družin

»Boj za obstanek ni težek. Ali si že premišljeval, kako bi si izboljšal življenje?« To vprašanje je zastavil v »Malem gospodarju« g. Jakob Hladnik, ko je napisal naslednji članek:

Nekdaj je bila reja koz po slovenski zemlji precej razširjena, posebno v gorskih krajih. Vsak cvetec je običajno redil tudi koze, da je tako čim temeljiteje izbral bože pristopne lege. Ta način reje koze je trajal nemoteno nekako do leta 1852. V tem letu je bila izdana gozdna postava, s katero je bilo strogo prepovedano pasti koze po gozdovih, češ da objedajo gozdna drevesa, zaradi česar je bila proglašena za »škodljivo žival«. Radi te prestave je bil marsikateri kmetič, ki je redil koze, občuten kaznovan, kar je imelo za posledico splošno opuščanje reje koz. Obdržali so jo le še v nekaterih gorskih predelih v prvotni obliki.

Nekako v drugi polovici 19. stol. se je pričela razvijati industrija in z njo vred so se širili delavski in industrijski stanovi v taki meri, da dosejajo danes že do 20% ponekod že celo do 30% vsega prebivalstva. Razumljivo je, da je življenje delavstva in namočenecv odvisno od delodajalcev, kateri hočejo imeti iz svojega podjetja čim večji dobiček in to zelo pogosto na račun svojih delavcev in nameščenecv. Zato ni življenje teh slojev rožnato ampak bije večkrat težak boj za obstanek. Družine delavcev in nameščenecv hrepené radi težkega položaja po tem večji osamosvojitvi, odnosno olajšanju življenjskih prilik. V ta namen si zidajo z velikimi žrtvami lastne domove ter urejajo vrtove kjer pridelujejo potrebno zelenjavo. Nekateri rede male živali, predvsem kokoši in kunce, drugi pa tudi koze.

Med vsemi navedenimi živalmi je pa prav reja koz tista, katere bi se morali ti sloji najbolj poprijeti. Koza je namreč tista žival, ki daje pri smotrni reji revnim družinam največ dohodkov ter tako lahko mnogo pripomore k zboljšanju življenjskega položaja delavcev in nameščenecv in to z razmeroma malimi stroški. Dobra koza mora dati toliko tečnega mleka, da tudi večjo družino popolnoma zadovolji. Kozje mleko je izredno redilno in zdravo ter daleč prekaša kravje. Posebno priporočljivo je za otroke. Če bi delavski sloji redili več koz ter bi njihovi otroci uživali čim več kozjega mleka, bi bili zdravi, rdečelični in dobro razviti. Med njimi ne bi bilo slabokrvnih. Zdrave stanovanje zrak in sonce ter zdrava, tečna mlečna hrana so glavni pogoji, da ostane človek, posebno še otroci, zdravi in krepki.

Reja koz ni v prvi meri s koristimi, ki nam jih daje, niti združena s tako visokimi izdatki kot n. pr. reja krav. Kozo si nabaviš s par stotaki. Glavno je, da si poiščeš žival, ki nima samo lepe zunanosti, marveč tudi dobra notranja svojstva, t. j. izvirati mora od zdravega rodu, ki izkazuje visoko mlečnost. Za koze je seveda potreben tudi hlev, ki si ga lahko napraviš sam na primernem kraju s prav malenkostnimi stroški. Najprimernejši je lesen hlev ali kozjak, ki naj bo povsem preprosto zgrajen, vendar suh, gorak, svetel ter tako urejen, da ga lahko svažimo in v njem opravljamo razna dela nemoteno. Največja skrb pri reji koze je pač hrana. Za hrano pridelajo v poštev predvsem vrtni in kuhinjski odpadki ter razna zelišča, ki jih rejec nabere po grmovjih itd. Koza je zelo hvaležna, če ji pogosto menjamo hrano. Zato je dobro, da ji nudimo kaj drugega. Prav posebno pa ti bo koza hvaležna, če ji moreš nuditi presto pašo ali pa obranje po

grmovju. Za zimo si morda preskrbeti nekaj sena ter vejnikov, t. j. v avgustu namoljenih vejic z listjem vred, ki jih povežeš v butaro, posušiš in spraviš na varno ter polagaš pozimi, da jih obravjo. Koza pojuzje vse, samo zdravo in čisto mora biti. Pokvarjena hrana pa je zanje naivnost strup. Razume se, da je treba skrbeti tudi za zdravo pitno vodo in obenem za dobro postrežbo. Skrbeti moraš tudi za nastil, da bo žival ostala snažna. S tem si pa pridobiš tudi potreben in prav dober gnoj za vrt. Uspehe pa dosežeš le tedaj, če imaš tudi potrebno porcijo volje ter ljubezen in veselje do reje. Če ti tega ne manjka in si tudi vztrajen in priden, ti je uspeh zagotovljen in koza bo tista, ki bo napravila življenje tebi in tvoji družini znošnejše.

Gospodarske vesti

— Omejitve porabe železa in kovin. K dekretu Duceja z dne 18. aprila, ki je bil objavljen 26. aprila glede prepovedi uporabe železa in drugih kovin za izdelovanje pohištva in hišnih konstrukcij, so bila izdana navodila, ki pravijo naslednje: Prepoved velja v splošnem za vse javne ustanove, industrijska, trgovska in obrtna podjetja ter zasebnike. Kovinsko pohištvo je ne glede na uporabo všeto v prepoved (ki velja na primer za izdelovanje postelj, omar, miz, stolov blagajn itd.). Ne velja pa prepoved za izdelovanje mrež in vzmeti, za postelje ter za vojaške zaklopne postelje. Tudi nepremični deli hišne opreme so vsebovani v prepovedi, kar velja za vrata, okna, lestence, izveske trgovske, kovinske roloje itd. Niso pa vključeni v prepoved tečajji za vrata in deli pohištva, ki morajo biti iz kovin, ključavnice itd. Izjeme te prepovedi se lahko zahtevajo pri Državnem podtajništvu za vojno proizvodnjo s primerno utemeljeno prošnjo, ki se predloži vedno delegaciji, ta pa jo nato naslovi na Državno podtajništvo. Prošnja je potrebna tudi za sanitetno pohištvo za bolnišnice. Vse prošnje za izjeme od prepovedi predloži proizvajalna tvrdka preko naroknika.

— Poslovanje italijanskih bank v ljubljanski pokrajini. V smislu sklepov komisije, ki se je sestala pri Prefektu in Trstu zaradi rešitve vprašanja tržaških malih bank, je bila te dni deputacija iz Trsta sprejeta pri Ekselenciji Visokem Komisarju Grazioliju. Kakor poroča tržaški »Piccolo«, se je deputacija zahvalila za razumevanje in podporo v tej zadevi. Predsednik Zveze fašističnih trgovcev in Trstu in predsednik nove tržaške banke Banca Popolare Giuliana g. Petrin je obenem izrazil svojo željo, da bi nova banka v primerem trenutku dobila pooblastilo za otvoritev podružnice v Ljubljani, s čimer bi bilo ustrezno trgovini in industriji. — Komisar, ki je bil poslan v Ljubljano od Banke d'Italia, je uredil bančno poslovanje pri podružnici prejšnje Narodne banke. Ti posli se nanašajo tudi na denarni promet Oborožene Sile z notranjostjo Italije.

— Rumunska proizvodnja nafte se zopet dviga. Medtem ko je rumunska proizvodnja v januarju in februarju popustila in je znašala v teh dveh mesecih le 810.000 ton se je v marcu zopet dvignila na 480.000 ton in zaostaja le še za 40.000 ton ali za 7,7% nasproti lansnemu marcu, medtem ko je v prvih dveh mesecih t. l. zaostajala za 19%. Tudi izvoz, ki je predvsem v Italijo in Nemčijo, se je dvignil. V januarju je znašal 137.166 ton, v februarju pa 221.200 ton.

— Za smrekovo čreslo bo letos predvidoma veliko zanimanje, ker bo primanjalo strofil. Zato svetujemo vsem gozdnim posestnikom in lesnim trgovcem, da pri sežnji smrek pazijo, da bodo vse smreke obeljene in čreslo lepo sušeno, ker bodo zanj gotovo dosegle lepe cene. (—)

I sindaci sloveni dall'Ecc. l'Alto Commissario

Un telegramma di devota fedeltà alla M. il Re Imperatore — Un messaggio di riverente riconoscenza al Duce Alte parole di saluto dell'Ecc. Grazioli e dell'Ecc. il Generale Robotti

Lubiana, 7 maggio. Nel grande salone del consiglio, al palazzo della Prefettura, ieri mattina si compì un nuovo atto solenne che per la sua importanza si ricollega al grande avvenimento storico di sabato scorso, quando l'Ecc. l'Alto Commissario ricevette le rappresentanze della nostra vita politica, economica e culturale, dando lettura del R. Decreto di annessione al Regno d'Italia dei territori sloveni occupati dalle Forze Armate Italiane. Ieri, nella stessa sala, si riunirono i sindaci ed alcuni funzionari dei 105 comuni sloveni, desiderosi di esprimere al cospetto dell'Ecc. l'Alto Commissario i più riverenti sentimenti di dedizione, anche a nome del popolo che rappresentano, al Re Imperatore, al Duce e all'Italia, che accolse il nostro popolo sotto la sua protezione. Il grande salone era riccamente decorato per l'occasione. I ritratti della Maestà il Re Imperatore e del Duce spiccavano tra le bandiere tricolori e i vessilli fascisti che tappezzavano le pareti.

Alle ore 11 entrarono nel salone l'Ecc. l'Alto Commissario Emilio Grazioli e l'Ecc. generale Mario Robotti, Comandante del Corpo d'Armata con i loro seguiti. L'Ecc. l'Alto Commissario prese la parola rilevando l'importanza del momento in cui, per la prima volta dopo l'incorporazione dei territori sloveni nel Regno d'Italia, vede intorno a sé i sindaci dei comuni sloveni. In quest'occasione il nostro pensiero si rivolge alla Maestà del Re Imperatore e al Duce. Interpretando i voti e gli auguri del

la popolazione slovena, l'Ecc. l'Alto Commissario esprime all'Esercito Italiano caldi sentimenti di sincera gratitudine per il valido aiuto alla nostra gente durante e dopo l'occupazione di Lubiana e delle zone limitrofe.

L'Ecc. l'Alto Commissario lesse poi il Decreto di annessione al Regno d'Italia dei territori sloveni occupati e il testo del telegramma di rispettosa devozione alla Maestà del Re Imperatore.

Il sindaco di Lubiana dott. Adlešić lesse il messaggio di devozione indirizzato al Duce e pregò l'Ecc. l'Alto Commissario di farlo pervenire al Fondatore dell'Impero. Quindi l'Ecc. Grazioli annunciò che i sindaci e i consiglieri comunali restavano in carica e impartì le opportune disposizioni per assicurare il rapido avviamento della vita economica e sociale, interessandosi soprattutto ai rifornimenti di generi alimentari, alle condizioni sanitarie e all'incremento dell'agricoltura. L'Ecc. l'Alto Commissario invitò infine i sindaci a portare il suo saluto alle popolazioni.

L'Ecc. il generale Robotti, Comandante del Corpo d'Armata, porse il suo saluto e quello dell'Esercito, esprimendo la convinzione, che il popolo sloveno saprà lealmente collaborare con le Autorità. Dopo di che l'Ecc. l'Alto Commissario invitò i presenti ad elevare un Evviva al Re, al Duce, all'Italia e alla Provincia di Lubiana. La bella e importante cerimonia si chiuse tra l'entusiasmo dei sindaci e funzionari presenti.

La festa del protettore del Montenegro

Dimostrazioni patriottiche a Cettigne — Inneggiamenti al Re Imperatore e al Duce — Gratitudine del popolo per le provvidenze del governo italiano

Cettigne, 7 maggio. s. Per la prima volta dopo 22 anni, il popolo montenegrino ha celebrato oggi con grande solennità la festa di S. Giorgio patrono della casa reale Petrović e protettore del Montenegro. Il ripristino della celebrazione che il passato regime serbo aveva sempre rigorosamente proibito, ha assunto un carattere di vibrante manifestazione patriottica con calorose espressioni di gratitudine per l'Italia. Tutta la popolazione di Cettigne aveva letteralmente stipata la cattedrale ortodossa e gremiva densissima il piazzale antistante. Il commissario civile Mazzolini ed il gen. Tucci comandante la divisione «Messina» sono giunti nel tempio salutati al loro ingresso dal metropolita Gioacchino.

È stata quindi celebrata la messa solenne con cori religiosi cui hanno assistito le autorità italiane civili e militari e tutti gli ufficiali italiani del presidio. Dopo la messa il metropolita ha recitato la preghiera per i principi di casa Petrović. Alla uscita dal tempio la popolazione ha improvvisato una calorosissima dimostrazione al grido di «Viva l'Italia, Viva il Duce,

Viva l'Esercito Italiano Liberatore del Montenegro». Ha risposto il commissario Mazzolini augurando prosperità e fortuna al Montenegro indipendente suscitando nuovi entusiastici applausi ed evviva all'Italia.

Quindi ha avuto luogo nella residenza del Metropolita un ricevimento al quale hanno partecipato il commissario Mazzolini, il gen. Tucci e numerose personalità italiane e locali. Il metropolita Gioacchino che parla perfettamente l'italiano si è intrattenuto cordialmente con i presenti riaffermando la gratitudine della popolazione montenegrina per le numerose provvidenze già attuate in pochissimi giorni dal governo italiano in favore del Montenegro. Il metropolita Gioacchino ha infine offerto ai presenti il «Kogljiv» come simbolo di amicizia e di fedeltà.

Allorché il rappresentante dell'Italia ha lasciato la residenza metropolita le entusiastiche acclamazioni popolari si sono rinnovate a lungo. Il commissario del Governo Italiano ha distribuito una cospicua somma di denaro ai popoli di Cettigne.

Il colonnello Amione deceduto in Africa

Roma, 7 maggio. s. Il 3 corrente durante un bombardamento aereo è deceduto in Africa settentrionale il colonnello Carlo Amione, direttore generale della motorizzazione presso il Ministero della Guerra. Valoroso combattente più volte decorato al valor militare, ferito di guerra, tecnico d'alta capacità il colonnello Amione, soprattutto nell'attuale periodo di guerra aveva reso segnalanti servizi per il fervido potenziamento e l'intensivo sviluppo della motorizzazione dello Esercito. Conferenziere ed autore di interessanti memorie tecniche di carattere automobilistico, organizzatore ed animatore appassionato, lascia con la sua scomparsa il più vivo rimpianto nell'Esercito che lo annoverava tra gli ufficiali più brillanti e più colti.

L'Inghilterra esclusa dall'Egeo e dal mare di Candia

Roma, 7 maggio. s. In seguito all'occupazione germanica delle Sporadi e all'occupazione italiana delle Cicladi l'Inghilterra risulta materialmente espulsa dallo Egeo e dal mare di Candia. La medesima situazione dell'isola di Candia è seriamente compromessa. Ormai nel Mediterraneo orientale l'Inghilterra non possiede che il breve arco costiero che va da Sollum a Caiffa con l'isola di Cipro. Lo stato d'animo esistente in Siria e la situazione determinata improvvisamente nell'Irak mettono in situazione ancora più difficile questo estremo baluardo britannico nel Mediterraneo orientale. Evidentemente lo impero britannico lo difenderà ad oltranza. All'epoca del potere navale il possesso dell'Egeo, del Peloponneso e delle isole Jonie avrebbe assicurato già all'Asse una situazione privilegiata. Nell'epoca dell'aviazione questo privilegio è ancora maggiore ed

Vojna na morju

Berlin, 7. maja. s. »Politisch«-diplomatische Korrespondenz komentira vest, da bodo britanske vojne ladje poslej dajale ob svojih srečanjih s trgovskimi ladjami letem signal »W. E. A. s. ki pomeni: »Pozor! Ne spuščajte čolnov v vodo! Ne poplajajte ladij! Ne oddajajte vznemirljivih poročil!« ter pravi, da je to opozorilo nov dokaz, h kakšnim načinom vovjevanja se zateka Velika Britanija. Ne samo, da je docela samovoljno in samo priča, kako stalne izgube trgovskega brodogojstva silijo Angleža, da na vse načine skušajo dobiti čim več ladij nepoškodovanih v roke, ampak v svojem prvem delu pomeni tudi novo kršitev mednarodnega prava in vsakršne človečnosti, ker že naprej odreja posadki možnost, da bi se rešila s svojimi lastnimi čolni. Tudi v tem — končava korrespondenca — je postopanje nemških la-

je chiamato ad esercitare un peso crescente sui fatti militari e politici della zona.

Gli inviati della stampa estera rientrano a Roma dall'Albania

Tirana, 7 maggio. s. Dopo una visita attraverso le regioni che sono state teatro della vittoriosa guerra sul fronte greco-albanese compreso una tappa a Corfù, ove sono entrati quasi contemporaneamente alle prime truppe di sbarco gli inviati della stampa estera giunti nella settimana scorsa in Albania hanno fatto ieri ritorno a Tirana. Nella mattinata gli inviati della stampa estera sono stati ricevuti dal luogotenente generale. Nel pomeriggio il gruppo degli inviati della stampa estera sono partiti per Durazzo donde si imbarcheranno per fare ritorno a Roma.

Cambiamenti nel soviet supremo dell'URSS

Mosca, 7 maggio. s. Il consiglio superiore dei soviet dell'URSS ha emanato ieri sera tre decreti. Col primo decreto, viste le reiterate dichiarazioni di Molotov, che gli è difficile adempiere simultaneamente le funzioni di presidente del consiglio dei commissari del popolo dell'URSS e le funzioni di commissario del popolo degli affari esteri, il consiglio supremo decide di aderire alla domanda di Molotov e di liberarlo dalle funzioni di presidente del consiglio di commissari del popolo dell'URSS. Il secondo decreto nomina Giuseppe Vissarionovič Stalin al posto di presidente del consiglio dei commissari del popolo dell'URSS. Il terzo decreto nomina il commissario del popolo degli affari esteri Vice-slav Mikhailovič Molotov vicepresidente del consiglio dei commissari del popolo dell'URSS.

Angleška letala nad Nemčijo

Berlin, 7. maja. s. Preteklo noč so napadi angleškega letalstva nad ozemljem Nemčije povzročili lažjo škodo civilnemu prebivalstvu in niso poškodovali nobenega objekta vojaškega značaja.

Nevtralnost Irske

New York, 7. maja. d. Associated Press poroča o izjavi irskega ministra Brenana, ki je v terek dejal, da Irska svobodna država ni proučila svoje nevtralnosti, ko je pomagala prebivalcem mesta Belfa-

sta, ki ga je napadlo sovražno letalstvo. Irska vlada smatra celotni otok kot irsko ozemlje in upa, da bo nekoč ves otok združen pod enotno vlado. Zato je le priporodno, ako Irce pomagajo tistim, ki spadajo k njim.

V Španiji ni interniranih angleških vojakov

Madrid, 7. maja. s. List »Ueblo« razkriva novo angleško potvorbo. »Times« je pred dnevi objavil, da so Španci poslali v koncentracijska taborišča one angleške vojske, ki so pobegnili iz Francije. Ravnjanje z britanskimi vojaki v taborišču je zelo grdo. Angleški list se sklicuje na prislovnično vitoštvo španskega naroda in zahteva, naj se slabo ravnanje vsaj nekoliko omili. Na to angleško vest odgovarja »Ueblo«, da 26 milijonov Špancev trpi razno pomanjkanje in bado zaradi britanske blokade. Španskemu narodu je zoprn priznanje vitoštva z britanske strani, kajti znano je, da Angleži ne delajo drugega, kakor da mučijo Špance. Španski list do-

stavlja, da v Španiji ni nikakršnega koncentracijskega taborišča, tako tudi ni interniranih vojakov, kajti iz Francije ni v Španijo pribežal niti en britanski voak.

Uspešno dramsko delo italijanskega pisca

Barcelona, 7. maja. s. Iz Saragose poročajo, da je večerajšnja predstava v glavnem gledališču z naslovom »Napoleon«, delo italijanskega umetnika Gioacchina Forzana, imela naravnost ogromen uspeh. Pisec je vzel za snov svoji drami Duceja in zdj se, da se mu je prikaz te velike osebnosti izredno posrečil. Predstavi so prisostvovali italijanski generalni konzul v Barceloni, ki je zastopal italijanskega poslanika, ter mnoge številni predstavniki španskih in italijanskih oblasti.

Usmrtitev komunističnega atentatorja v Orleansu

Alžir, 7. maja. s. Davi so v notranjem dvorišču jetnišnice v Orleansu obglavili francoskega državljana Caverta, ki je za-

krivil, da je ekspressni vlak na progi Alžir-Oran skočil s tira. Zločin se je zgodil že aprila meseca leta 1938. Pri nesreči je bilo ubitih in ranjenih več ljudi. Cavert je bil komunist in so ga ščitili poslanci komunistične stranke tako v Alžiru kakor v Franciji. Razprava se je vlekla dve leti.

Bivši jugoslovanski poslanik pri Vatikanu

Rim, 7. maja. s. Ob izbruhu sovražnosti med Italijo in bivšo Jugoslavijo se je nameraval jugoslovanski poslanik pri Sveti stolici preseliti v notranjost vatikanskega mesta, po okupaciji Beograda pa se je odpovedal vatikanskemu gostoljubju. Zaradi novega položaja, ki je nastal po razkosa-nju Jugoslavije, je italijanska vlada dovolila poslaniku bivanje v Rimu.

Izogibajmo se nepre- mišljenih dejanj!

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pri-
stojbino Din 3.— za sifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo
službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopis-
ni ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka
za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za sifro ali dajanje
naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—
Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka
za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za sifro ali dajanje
naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—

Službo dobi

Mlajšo žensko moč
iščem za lahka ročna
in pisarniška dela. Last-
norodno napisane ponu-
be poslati na ogl. odd.
Jutra pod »Takojšnja za-
poselitev«. 8955-1

Hotelskega vratarja

zmožnega kavarje teče
hotel Struikelj. 8998-1

Službe išče

Išem službo
splošno slovensko, hr-
vaško, italijansko in
nemščino. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod sifro
»Sposoben«. 8968-2

Dekle

za vsa hišna dela, z zna-
njem nekoliko tujih je-
zikov. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod sifro
»Vajenac«. 8966-2

Absolvent

ekonomsko komercialne
fakultete, več trgovske
in industrijske admini-
stracije in tujih jezikov
išče primerna mesta v
Ljubljani ali na No-
tranjskem. Cenj. ponu-
be prosim na ogl. odd.
Jutra pod »Organizator«. 8965-2

Bivši trgovski

pomočnik
vešč slovenske, itali-
janske, nemščine in go-
voru in pisavi, išče za-
poselitev kot tolmač, vr-
tar, skladiščnik ali po-
dobno. Danilo Škerbine,
Stražišče pri Kranju 347.
8959-2

Bivši trgovski

potnik
zmožen italijansko, iš-
če mesto pomočnika ali
skladiščnika. Cenj. po-
nude na ogl. odd. Jutra
pod »Zmožen in po-
šten«. 8999-2

Pouk

Italijansko
poučuje učitelj, ki je
maturiral v Italiji, po
najnižji ceni. Miklošiče-
va cesta 7-I., levo. 8987-4

Dr. profesor

poučuje s sigurnim u-
spehom italijanski jezik.
Direktna metoda. Pre-
vzame tudi vse poslovne
in druge prevode. Cena
15 din na uro. Ponu-
be na ogl. odd. Jutra
pod »Prof. dr. A. R.«. 8996-4

Italijansko in nemščino poučuje

strokovna učiteljica. Po-
nude na ogl. odd. Jutra
pod »Usphe«. 9004-4

Prodaj

pisalno mizo, pult, rolo-
marico, 4 mize in 5
stolov ter dvokolo.
Kunaver, Miklošičeva 34.
8961-6

7 oleandrov

prodaj. Naslov v vseh
poslovniških Jutra. 8972-6

Vendessi

una film camera con
proiettor. Naslov v vseh
poslovniških Jutra. 8962-6

Kupim

Kovčeg
iz vezanih plošč lepo
okovan, 100-120 cm dol-
žine, prav dobro ob-
njen ali nov od produ-
centa, kupim. Ponudbe s
cero na ogl. odd. Jutra
pod sifro »Kovčeg A«. 8956-7

Kupim

rabljeno kuhinjsko kre-
denco. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Takoj
kredenco«. 8970-7

Stanovanje

Dvosob. stanovanje
z elektriko in plinom
oddam 1. junija. M.
Stari trg 19. 8958-21

Moderno spalnico

kupim. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Plačam
takoj«. 8989-12

Kapital

Z 20.000 Din
in obširnim strokovnim
znanjem vstopim v do-
bro lido podjetje. Pro-
sim obširne ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod sifro
»Znanje je kapital«. 8984-16

Vojno škodo

kupimo, samo večje ko-
linje proti takojšnji go-
stini. Rudolf ZORE —
Gledališka ul. 12. 9008-16

Trisob. stanovanje

komfortno v centru me-
sta oddam takoj misl.
snažni stranki. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod
»Točen plačnik«. 8997-21

Lokali

Skkladišče
popolnoma suho in sve-
lo v bližini Ljubljane
iščem. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Skkladi-
šče«. 9011-19

Lokal

na prometnem kraju
Ljubljane iščem. Ponu-
be na ogl. odd. Jutra
pod »Lokal v Ljubljani«. 9010-19

Posest

»REALITETA«
posredna posredovalnica
v Ljubljani je samo
v PRESERNOVI ULICI 54
Nasproti glavne pošte
Telefon 44-20

Parcelo

600 kv. m v severnem
delu Ljubljane prodam.
Vračajte v Gubčevi ul.
13-I. 8953-20

Šeststanovanjsko

hišo
s tremi lokali v centru
Ljubljane, ugodno pro-
dam. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod sifro:
»Ugodna hiša«. 8979-20

Stavbna parcela

ob avnenji na prodaj. —
Ponudbe na ogl. oddel.
Jutra pod »Vogalnac«. 8991-20

Dvosob. stanovanje

suho, solčno in zračno
oddam 1. junija v Sp.
Šiški, Gasliška 15-I. 8960-21

Stanovanja

Gospa in
gospodična
iščeta dve sobi s kuh-
injo. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Gospa«. 8963-21a

Enosob. stanovanje

kletno, oddam upoko-
jencu. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Veselo
do vrta«. 8994-21a

Stanovanje

v okolici Dolenjske ce-
ste iščem. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod sifro
»Prijazno«. 9009-21a

Soboda

Krasno sobo
novo opremljeno, z upo-
rabo kopalne, oddam
opremljeno. Naslov v vseh
poslovniških Jutra. 8978-23

Čedno sobico

s prostim vvhodom v cen-
tru oddam takoj solidni
osebi. Naslov v vseh po-
slovniških Jutra. 8968-23

Dvosob. stanovanje

oddam 1. VI. v IV. nad-
stropju na Aleksandrovi
cesti. Cena 700 din. In-
formacije v trgovini
Magdič, Aleksandrova 12.
8986-21

Dvosob. stanovanje

oddam 1. VI. v IV. nad-
stropju na Aleksandrovi
cesti. Cena 700 din. In-
formacije v trgovini
Magdič, Aleksandrova 12.
8986-21

Trisob. stanovanje

komfortno v centru me-
sta oddam takoj misl.
snažni stranki. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod
»Točen plačnik«. 8997-21

Dvosob. stanovanje

suho, solčno in zračno
oddam 1. junija v Sp.
Šiški, Gasliška 15-I. 8960-21

Stanovanja

Gospa in
gospodična
iščeta dve sobi s kuh-
injo. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Gospa«. 8963-21a

Enosob. stanovanje

kletno, oddam upoko-
jencu. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Veselo
do vrta«. 8994-21a

Stanovanje

v okolici Dolenjske ce-
ste iščem. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod sifro
»Prijazno«. 9009-21a

Soboda

Krasno sobo
novo opremljeno, z upo-
rabo kopalne, oddam
opremljeno. Naslov v vseh
poslovniških Jutra. 8978-23

Čedno sobico

s prostim vvhodom v cen-
tru oddam takoj solidni
osebi. Naslov v vseh po-
slovniških Jutra. 8968-23

Dvosob. stanovanje

suho, solčno in zračno
oddam 1. junija v Sp.
Šiški, Gasliška 15-I. 8960-21

Stanovanja

Gospa in
gospodična
iščeta dve sobi s kuh-
injo. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Gospa«. 8963-21a

Enosob. stanovanje

kletno, oddam upoko-
jencu. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Veselo
do vrta«. 8994-21a

Stanovanje

v okolici Dolenjske ce-
ste iščem. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod sifro
»Prijazno«. 9009-21a

Soboda

Krasno sobo
novo opremljeno, z upo-
rabo kopalne, oddam
opremljeno. Naslov v vseh
poslovniških Jutra. 8978-23

Čedno sobico

s prostim vvhodom v cen-
tru oddam takoj solidni
osebi. Naslov v vseh po-
slovniških Jutra. 8968-23

Dvosob. stanovanje

suho, solčno in zračno
oddam 1. junija v Sp.
Šiški, Gasliška 15-I. 8960-21

Stanovanja

Gospa in
gospodična
iščeta dve sobi s kuh-
injo. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Gospa«. 8963-21a

Enosob. stanovanje

kletno, oddam upoko-
jencu. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Veselo
do vrta«. 8994-21a

Stanovanje

v okolici Dolenjske ce-
ste iščem. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod sifro
»Prijazno«. 9009-21a

Na begu iz gorečega Beograda

Na cvetno nedeljo okrog štirih popoldne je Beograd doživel najstrašnejši napad. Nebo se je obdeseno zatemnilo od ogromnega števila letal. Pravi, da jih je bilo dvesto ali še več. Stiskali smo se v našem kletnem zaklonišču in poslušali žvižganje in treskanje bomb, ki so padale na najrazličnejše predel mesta. Med damami je bilo nekaj starih žensk, ki so tiho molile, se neprestano križale in poljubovale ikone, ki so jih bile prinesle s seboj v zaklonišče.

V našo bližino je padlo večje število rušilnih bomb, odgovarjal pa jim je z zamoklim grmenjem protiletalski top, ki je bil na šolskem vrtu onkraj ulice. Mirnejši smo ugovarjali, kaj neki so vzela letala v naši bližini na piko. Vodovodni rezervoar? Šola, v katero se je iz mesta umaknila žandarmerija? Bog ve! Ob vsaki treski so ženske nekakrat prekrizale in vzklizale: »Bože nam pomози!

Strahovit žvižg popolnoma blizu in takoj nato silna eksplozija. Vsa hiša se stresla temeljito vred, šipe zaženjale in močan piš nas obilje v zaklonišču z oblaki prahu. Prvi bombi sledi druga in tretja, po žvižgu in puku sodeč malo dalje od prve. Zvenijo jokajo in molijo. Neki star profesor jih miri in dokazuje, da je prva nevarnost že minila. Letalo je odrglo tri bombe, več jih nima. In res se je v naši okolici kmalu pomirilo. Samo iz daljave se še slišijo eksplozije letalskih bomb in šrapnelov protiletalskega topništva. Top v naši bližini je utihnil.

Prizori razdejanja

Počasi zapuščamo klet, previdno poslušamo na vse strani, če niso morda spet v bližini letala. Ko smo začutili, da je zrak čist, smo odšli na prosto, da ugotovimo, kam so padle bombe.

Na našem vrtu, dobrih šest do osem metrov od hiše je zijala velika luknja, kamor je tresčila bomba srednjega kalibra. Razdejanje je bilo v bližini je bilo strašno. Dreve je bilo porušeno. Smreke, ki so stale na mestu, kamor je tresčila bomba, je odneslo precej daleč stran. Betonska ograja je popolnoma razdejana in vržena na cesto, obcestni cementni hodnik je uničen, močno poškodovan pa je tudi velik del betonske ograje sosedne vile. Na naši hiši so na več krajih vidne razpoke, stekla v oknih ni nobenega več. Druga bomba je tresčila približno dvesto metrov od nas sredi ulice, tretje nismo iskali.

»Strašno! Bog nam je pomagal!« so ugovarjale ženske, ko so si ogledovale razdejanje.

Nato je bilo v našem okraju mirno. Iz središča, kamor so še vedno letala letala v manjših skupinah, se je čulo pokanje bomb, regljanje strojin in redki mimoideci so pripovedovali o zračnih borbah v drugih predelih mesta. Orožništvo iz šole v naši bližini se je začelo odpravljati neznano kam. Polagoma je padel mirak in ker je bilo več ali manj mirno, smo začeli razmišljati o počitku. V predsoho in sobe v pritličju smo nanosili razno posteljnino in skušali zaspati. Še prej pa smo se moški dogovorili, da bo vsak po dve uri presedel na pragu in pazil na nevarnost. Zaradi prepogostih napadov sirene sploh niso več čajale znakov in tako smo morali na nevarnost paziti sami.

Ognjena noč

Meni spamec ni hotel na oči. Odšel sem na balkon in prvim nadstropju in gledal na mesto. Nudila se mi je strahovita slika. Vse mesto je sicer zagrnila tema, toda v predelu, kjer so bila ministrstva in tam nekje pri Teraziji je bilo čudovito svetlo. Nebo je bilo kravro rdeče, pod nebo pa so se dvigali velikanski ognjeni zublji.

Pogledal sem na drugo stran proti Donavi. Ista slika. Tam je gorela okolica pančevskega kolodvora in profsorska kolonija. ... Tudi v naši bližini je bilo več požarov. Večer je bil tihi, slišalo se je samo pokanje gorečih tramov in zdaj pa zdaj grmenje zidovja, ki se je rušilo v razvaline.

Doživljata čez dne so me utrudila in vrnil sem se na ležišče. Bil sem lačen, a na večerjo ni bilo moč misliti. Ljubeziva gospodična mi je ponudila kosček salame in suhega kruha. Zaužil sem oboje in zaspa. Spali smo običajni in v plaščih, da lahko takoj zbežimo.

Nisem dolgo spal. Mladenč, ki je bil kot prvi določen za stražo na pragu, nas je zbudil:

»Vstanite! Tu so! Hudobni! Takoj v klet!«

V nekaj minutah smo bili vsi na svojih sedežih v zaklonišču. Hladno je bilo, zato smo se stisnili drug k drugemu. Bovenje letal, ki so letela nad nami, je bilo v tihi noči strašnejše kakor po dnevi. Bombe so treskale v bližini in daljavi, strojnice so regljale, protiletalsko topništvo je streljalo precej pogosto in zdaj pa zdaj je slišati svetloba prodira tudi v našo temno klet. Letalci so metali razsvetljevalne rakete, da so si osvetljevali cilji.

Tako je bilo skoraj nenehno vso noč do jutra, ko se je ozračje spet malo pomirilo.

v Efezu, ima tragično značaj. Oče nastopa v prvi in zadnji sliki ter ohrani ves čas videt človeka, ki z dostojanstvom veličino prenaša svojo kruto usodo. Tako je Shakespeare za svoj prvi komediji dodal nekaj tragične primere, kar srečujemo tudi v njegovih nadaljnjih delih, kjer se tolikokrat srečujemo s smeh in žalost v nujnih okoliščinah ali nesrečnih življenj.

»Komedia zmešnjav« zaostuje znaten del našega dramskega oseba, ki je z znatnim vzglednim vzgledom — večjim, kakor bi mogli pričakovati — odigralo to vseh delo. Levor, Kralj Skrbniški Gregor, Ljuba, Jerman — na M. Danilova, A. Levor, J. Gabrijeličeva in drugi so v večjih vlogah prispeli k umetniški sili in razgibanemu poteku vzporedno. Poveljstva tega igre leži na obeh Antifih (Kralj in Jerman) in obeh služabnikih (Sever in Milčinski) in ta četvrtica, ki je s pravno umetniško vervo zapletala mrežo zmešnjav, izpopolnjena z nekaterimi ženskimi kontrapisti (Danilova, Le-ar-ova) tvoji tudi — čisto italijanske strani — služabnik mlik-vno-vprizoritev. Poleg za navedenih sodelujejo tudi še B-lar-ova in E. Drenovec, Bratna Peček, Poltorka in Presestnik.

Dokaj obilno občinstvo je na torkovi premierski predstavi živahno pozdravljalo sodelujoče igralce.

Po grozni noči je nastalo spet lepo jutro. Iz središča mesta se je še vedno valil gost dim. Naša gostiteljica je zbolela. Od prestane groze in v skrbi za otroke in starše so ji odpovedali živci, dobila je močno vročino, da je morala v posteljo. Ljudje, ki so z nami preživeli noč v kletnem zaklonišču so pričeli delati načrte za beg v kakšno vas, kjer se vsaj ne bi čulo žvižganja in treskanja bomb. Tudi prijatelj dr. G. in jaz sva začela o tem razmišljati. Zaradi nje-gove soproge, ki je bila precej slaba, pa sva se končno odločila, oditi k nekemu drugemu znanecu v bližini Banjice. Kratko smo se poslovili od prijateljev ljudi, si želeli drug drugemu srečo ter odšli.

Nastalo je pomanjkanje

V zraku je bilo v zgodnjih urah mirno in prijeten hlad nas je pomirjeval. Zatopljeni vsak v svoje misli, ki so bile pri svojih, znanih in prijateljih, smo molče dolgo korakali po neznanih predmestnih ulicah. Slednji smo prispeli na cilj. Naš znanec je imel lepo hišico, obdano z malim sadovnjakom, v katerem je bilo precej ljudi. Tudi ti so se odpravljali drugam. Moški so morali k svojim poveljstvom, ženske z otroki pa so se hale ostati same v predmestni hiši.

»Kaj mislite, kam naj gremo mi?« me je vprašal zaskrbljeno prijatelj dr. G. »V vaseh v okolici Beograda je polno begunc, ki niso ponesli ničesar s seboj. Zato bo tam lakota.«

»Pa še kakšna,« se vmeša v razgovor neznanec. »Ponoči sem prišel semkaj iz vasi, ker nisem nikjer našel prostora. Ljudje leže zunaj po poljih in travnikih. Večkrat se nam je zgodilo, da so letalci mislili, da smo vojaki in so streljali na nas s strojnimi. Bilo je precej žrtv. Hrane je že v prvih urah zmanjkalo povsod. Če se je pa kje slučajno še kaj našlo, ni bilo mogoče preplačati. Eno jajce smo plačali z dvajset dinarji.«

Neznanec nam je še pripovedoval o dogodkih pod Avalo in na Dedinju ter o grozotah bombardiranja in obstreljevanja Banjice, ki je ležala pod nami. Še mnogo zanimivih stvari bi nam bil povedal, toda iz zraka se je spet začelo sumljivo bobnenje motorjev. Odšli smo v klet, ki nam pa v resnejši nevarnosti ne bi mogla nuditi varnejšega zavetja. Brnenje je kmalu ponehalo in samo iz daljave se je čulo pokanje bomb. Zato smo odšli zopet na prosto. Po cesti se je na motornem kolesu pripeljal vojak z obvezano glavo. Ljudje so ga obkolili. Bil je vojaški kurir, ki je vždrževal zvezo med četami onstran Save in Donave ter med nekimi višjim poveljstvom nekje v Srbiji. Bil je lažje ranjen, kje in kako nismo mogli slišati.

»Kako je preko?« ga izprašujejo ljudje. »Nič hudega. Zemun in Pančevo nista bombardirana. Tudi mostovi preko Donave in Save so še cel.«

»Kako pa je v mestu?«

»Mnogo je porušenega. Vojno ministrstvo, vojna akademija, predsedstvo vlade gori...«

Pot skozi predmestja

Spet se čuje iz daljave sumljiv ropot. Ljudje bežijo v zaklonišča. Nad nami se pojavljajo tri letala. »Naši so!« pripominde nekdo in ljudje, ki se še niso poskrili, so se pomirili. Letali so nizko v smeri Avale. Takoj zopet čuden ropot z neznanim pokanjem, ki ga prej zaradi letal nismo slišali. Izza ovinka se pripelje zdravnik na čudnem starinskem vojaškem motornem trukolesu z velikim zabojem za sedežem. Kljub neznanemu ropotu in pokanju se je le s težavo pomikal naprej. Nekdo je pripomnil, da je vozilo še iz balkanske vojne. Mnogi so se smejali, drugi pa samo plašno gledali za čudnim sanitetcem. Skoraj neprestano petindvajseturno ropotanje letalskih motorjev jim je zrahljalo živce, da so preplašeni bežali v zaklonišče že ob ropotu navadnih avtomobilskih motorjev.

Z dr. G. sva se ponovno posvetovala, kam naj gremo. Posrečilo se mi je prepričati ga, da bo najbolje, če skušamo priti proti Užicu. Mogoče naštetimo kje na kakšen vlak, avto ali voz, da ne bomo hodili vso pot peš. Njegovi soprog, ki je imela tesne nove čevlje, sem posodil moje copate, pridružil se nam je še neki inženjer glavnega železniškega ravnanstva, po narodnosti Rus, ki je bil namenjen v Vrnjačko banjo iskat svoj urad.

Napotili smo se proti Čukarici, kamor smo prispeli po podguri uri hoda. V neznanih predmestnih ulicah je bilo, kakor prejšnji dan v mestu, polno razdejanja. Nikjer ni bilo čezake stekla. Po večini hiš odprta vrata, okna z oknicami vred vržena

v sobe ali na ulico, okraj nikjer pa žive duše. Mnogo hiš porušenih ali tako poškodovanih, da jih bodo morali podreti. Najhujeje razdejanje na tej poti smo videli v bivših velikih garažah poštnega ministrstva, ki so deloma zgorele, deloma pa so bile popolnoma porušene od rušilnih bomb. Tudi vsa okolica je bila porušena, da smo se s težavo pomikali preko kupov kamenja, opeke in tramovja proti glavni cesti, ki vodi na Čukarico. Na Senjaku so razvaline redkeje, državna tiskarna je nepoškodovana, samo okna so razbita. Železniške hiše, v katerih so menda stanovali strojevodje, goré. Zopet dalje razbiti tramvajski vozovi, pokvarjene tračnice, po tleh polno žice in sredi ceste velike kotanje od bomb...

Izložbe malih trgovin so brez stekla, razstavljeno blago pa je od prahu pokvarjeno. Hitimo, da bi imeli čimprej Čukarico s seboj. Komaj pa smo pred sladkorno tovarno, že se spet pojavijo letala nad našimi glavami. Počasi smo si zavetje v skromni delavski kantini, kjer si kupimo tudi za pot nekaj hrane in cigaret. Letala so krožila nad Dedinjem in tam opravljala svoje smrtonosno delo.

ZAKONSKA LJUBEZNIVOST

— Prej kdaj si bil srečen, če si me videl na dan vsaj nekaj minut.

— Ah, ah, ko bi tudi le danes še bilo takó!

Usoda Prekmurja

Most, po katerem je tekla železnica čez Muro in ki je vezal Prekmurje s Stajersko, leži zdobiljen v reki. Pokrajina je še tiša, odkar ni več slišati ropotanja vlakov, odkar na postajah to in onkraj Mure stoje prazni vagoni. Zdaj je čas, ko je po dvakrat na teden šel iz Murske Sobotice transport sezonskih delavcev in pesem ljudi, ki jih je usoda leto za letom gnala na tuje, je zvenela za njimi. Letos ni transportov, letos hodijo ljudje peš do prve borze dela, v Ljutomer ali v Maribor, hodijo skrivaj in ponoči, iz vsake vasi, iz slahorne hiše...

Ko sem bila konec marca zadnjič v Prekmurju in nas je vozil vlak od postaje do postaje med polji travnikov in gozdov, sem znova in znova občudovala tisočere odtence ene same zelene barve, ki ni nikjer tako lepa kakor v teh krajih. Pomlad je bila že prišla, z vso svojo lepoto. Do cvetne nedelje ni bilo več daleč. A nebo nad pokrajino je bilo čisto, vojna se je zdela daleč, daleč, da se je nevarno približevala mejam naše države.

Cvetna nedelja je bila lepa, sončna, zrak je dišal po svežem zelenju, po cvetočih črčinjah. Po cestah med njivami so hiteli ljudje k maši. Zvonovi so praznično zvonili. V cerkvah so duhovniki blagoslovili butare in ljudje so molili za mir. A ljudje se še niso utegnili vrniti od pozne maše, ko je v zraku že zavnelo.

— Beograd so bombardirali!

Ljudje so se prestrašili. Začutili so dim v zraku — dim po smodniku. In potem se je vse razvijalo z bliskovito naglico: od Gornje Radgone se je slišalo streljanje. Pribeljal je vojak s čepico v roki in zaklical ljudem nekaj napel razumljivih besed. Razumeli so en sam vzklík:

— Naši se umikajo!...

In poročilo je šlo od ust do ust, iz vasi v vas, od Sobotice do Lendave, od Dokležovja na Muri do Trdkove tam daleč v hribih. Vsa pokrajina je začutila ceter piš vrti, nedeljsko razpoloženje je namah ugasnilo. Ljudje so govorili. Slišalo se je najbolj neverjetne govorice. Pravilo so, da je v Radgona nekak ženska ubila dva nemška vojaka, potem so ubili tudi njo. Da je Ljubljana porušena in v plamenih. Med govorice, ki so jih ljudje ponavljali drug za drugim, ne da bi vedeli, ali naj jim verjamemo ali ne, je padel strahovit pok. Petanjski most, najlepši most na vsem Stajerskem in Prekmurskem, je zletel v zrak. Prišlo je vojaštvo in se umikalo dalje. In nad Prekmurje so pribrela letala, izvidniška letala, ki so pretrečevala grmela nad mirmimi prekmurškimi vasi in hitela dalje proti Muri. In že je šla od ust do ust govorica, da je nemško letalo padlo v Muro in so ga mlarnji pomagali reševati. Nemški vojaki so previdno šli dalje, ker niso vedeli, kako mčati je nasprotnik. Prišli so do Sobotice in so jo zavzeli brez odpora. Tu jim je zmanjkalo bencina in napredovanje se je ustavilo. A le za trenutek, kajti kmalu nato se je zemlja tresla pod težkimi avtomobili, ki so hiteli proti Belincem. In preden je sonce zašlo, je bilo vse Prekmurje zavzeto.

Dan je bil dolg kakor večnost. Strašen dan, ko so ljudje čutili, kako se majoje temelji države...

Vedno več letal je brnelo nizko nad pokrajino. Vedno dalje se je umikala naša vojska. Kaj se je godilo v teh urah na Stajerskem, po ostali Sloveniji, kaj v Zagrebu, v Beogradu?... Nič ne videl odgo-

voriti na ta vprašanja. Za jugoslovansko vojsko, ki se je umikala, so hoteli begunci, večinoma na kolesih, brez jasne cilja pred seboj. Sobotno, Lendavo in ostale večje kraje je zasedala nemška vojska. S hiš so zaplapolale nemške zastave. Od Mure sem je odjeknil nov pok — steber dima se je dvignil visoko v zrak — železniški most na Muri je zgrmel v vodo.

In dan, dolg in poln dogodkov se je počasi nagnil proti večeru. Sonce je zahajalo onkraj prekmurske ravnine. Ljudje so za-

temnili stanovanja. In padla je noč, prva nočna noč v Prekmurju.

In vse naslednje dni so se vračali vojaki, preoblačeni v izposojeno civilno obleko, peš in utrujeni na svoje domove.

Teden dni po zasedbi pa so se Nemci umaknili iz Prekmurja in ga prepustili Madžarom. Ljudje so brez teka uporabljali velikonočni žegen. Na veliko sčoto pač nikjer niso goreli kresovi. Velikonočna nedelja je bila tiha kakor velikonočni petek. V Lendavo in v Sobotno so prišli Madžari. Takoj so izdali oklic prebivalstvu, paen v madžarsčini in v prekmurski Štefana Kuzmiča. Prihajali so stari gospodarji Prekmurja, katerih velicostevstva je agrarna reforma razdelila kmetom.

Danes v Prekmurju ni več dosti mladih ljudi. Zdaj grodo mladi Prekmurci preko Mure, s seboj imajo najnujnejšo obleko in nekaj hrane. Grodo do najbližje borze dela. Pred kratkim se je sredi Mure prevrnil čoln, v katerem so se peljali ljudje na drugo stran in vsi kovčki so šli po vodi. Ljudje so plavali čez Muro. Le eden je utonil. Na stotine ljudi je šlo čez Muro. Nemci jih pošiljajo naprej na delo: tiste, ki govorijo francosko, v zasedeno Francijo, ostale v Nemčijo, Belgijo in druge zasedene kraje. In ljudje so veseli, ko sedijo v vlak ali v velikem avtobusu, z delovno pogodbo v rokah, in se vozijo proti novim, neznanim krajem, kakor so se leto za leto vozili njihovi očeti in dedje.

K. S.

Irak, dežela bodočnosti

Odkar so se pričeli boji med Iranci in Angliji, hiti povprečni zemljan spet brskati po zemljevidu, da odkrije, kje je prizišče novih bojev. Z Irakom je namreč tako kakor z mnogimi drugimi deželami, o katerih imamo močno nejasne pojme in se nam vsili ob navedbi imena samo ena določna predstava. Tako vemo o Iraku, da je to dežela petrolejskih vrelcev, vse drugo pa nam je precej neznan. Ko stopa Irak v ospredje zanimanja svetovne javnosti, pogledimo torej na karto, v zemljepis in zgodovino.

Irak je staro ime severovzhodne Arabije in zapadne Perzije, segajoče vse do gorovja Elbrusa. Južni del se imenuje Irak Arabi, severni pa Irak Adženi. Od leta 1920 je Irak angleško mandatno področje. Po imenu je kraljestvo, ki mu je do leta 1939 vladal kralj Ghazi I., takrat pa je stopil na prestol komaj 4-letni princ Fejzal. Irak obsega 371.000 kvadratnih kilometrov in ima 2.900.000 prebivalcev. Meje se dotikajo Perzije (Iran), Perzijskega zaliva, Arabije, Sirije in Turčije. Prebivalci so v velikem številu Arabci, na severu divji Kurdi, v posameznih predelih in pomešani pa žive Turki in Armenci. Po veri je podguri milijon sunitov in prav toliko šiitov, nadalje je 90.000 židov in 80.000 kristjanov. Solstvo se je precej močno začelo razvijati po prvi svetovni vojni; danes ima Irak 250 vladnih in 50 zasebnih sol, 4 srednje in 4 višje šole. Univerzo ima glavno mesto Bagdad od leta 1922.

Irak je dežela bodočnosti. Poleg petrolejskih vrelcev ima lepa žitna polja, prideluje bombaž, riž in datlje. V izvozu tvori glavne postavke: petrolej, volna, datlji, preproge, žito in opij. Po prvi svetovni vojni je imel Irak 1.809 km železniških prog in 6.151 km brzojavnih prog, 71 telefonskih uradov in radijsko oddajno postajo. Zračni promet je bil leta 1921. uveden med Bagdadom in Kairo. Vse te naprave so se v zadnjih dveh desetletjih izpopolnile.

V upravnem pogledu se Irak deli v vilajete: Bagdad, Basra in Mosul. Na čelu države je kralj, ki mu stoji ob strani vlada osmih ministrov. Kralj imenuje 20 senatorjev, med tem ko narod voli 88 članov parlamenta. V vseh važnejših zadevah, ki se nanašajo na zunanjo politiko, na finance in vobče na interese Velike Britanije, se mora kralj sporazumovati z angleškim višjim komisarjem. Irak je namreč bil po sevrski mirovni pogodbi leta 1920, odcepljen od Turčije in kot »neodvisna« država podrejen Društvu narodov, nakar je Velika Britanija položila nanj svojo roko. Kraljevski režim je bil postavljen 23. avgusta 1921, ustavo pa je kraljevina dobila 2. avgusta 1924. Kmalu ob svoji ustanovitvi, dne 13. januarja 1926, je moral Irak skleniti z Ve-

liko Britanijo pogodbo za dobo 34 let. Seveda se pogodba v veliki meri nanaša na izkoriščanje petrolejskih vrelcev.

Oglejmo si posamično oba dela Iraka. Irak Adženi je svoj čas obsegal vso južnozgodovinsko Perzijo. Danes je to samo še okrožje okrog Kuma in Kašana. Na zapadu je to stepna pokrajina, na kateri pasejo turkmenski pastirji svoje številne črede ovac, na vzhodu pa je solna puščava. Samo po sredi drži cesta, ki veže Teheran z Ispahanom in tod so polja obdelana s pomočjo namakanja, da rodijo bombaž, tobak, različno sadje, mak za pridelovanje opija, in murve za gojenje sviloprejšev. — Irak Arabi, dolnja Mezopotamija, obsega vilajet Basro in južni del bagdadskega vilajeta. To je docela ravna, mestoma močno zamočvirjena poplavna pokrajina ob Evfratu in Tigrisu. Kadar bodo obnovljene propadle namakovalne naprave, ki so nekoč pripomogle k tolikšnemu razcvetu Babilonije, se bo tej deželi odprla zelo lepa bodočnost s pridobivanjem žita, riža in bombaža. Reka Šat-el-Arab teče že zdaj med krasnimi gaji datljevih palm in med prostranimi nasadi riža. Kljub vsemu živijo arabski beduinski rodovi v veliki revščini in zapuščenosti. Irak Arabi je bil v prvi svetovni vojni prizišče zanimivih borb. Ze takoj jeseni 1914 so prispeli semkaj angleške čete pod vodstvom generala Nixona in so 22. novembra 1914 zasedle Basro. 9. decembra pa Korno. Dne 3. junija 1915 so nato zasedle še Amaro. Angleški general Townshend je prišel jeseni 1915 že tik pred Bagdad, vendar pa je 23. novembra doživel pri Kteifonu hud poraz. Dne 7. decembra je bil v Kut-el-Amari obkrožen od turških čet. Turški poveljnik von der Goltz-paša, ki je poveljeval 13.800 možem, je dne 29. aprila 1916 prisilil generala Townshenda k predaji. Toda Angleži so pritiskali z novimi oddelki. Vodil jih je general Maude. Dne 9. januarja 1917 se je prišel njihov pohod in so 27. februarja zasedli Kut-el-Amari ter 11. marca Bagdad. Nemški načrt, da bi vojaka generala Falkenhayna spet osvojila Bagdad je bil pomladi 1917 opuščen in Angleži so spet pričeli napadati. Dne 22. aprila 1917 so potisnili Turke čez Samaro, nato so 28. septembra dosegli uspeh pri Ramadihu. General Marshall, ki je nasledil generala Maudea, je potem februarja 1918 osvojil Tekrit, 20. marca Ramadih-Hit, v začetku aprila pa Anat. Sredni oktoba mu je uspelo potisniti Turke čez reko Zab in je v dneh med 26. in 30. oktobrom dosegel odločitev pri Kalatu Sergatu. Odslej so Angleži zagospodarili nad Irakom, čigar pomena so se seveda dobro zavedali in zavoljo česar je v današnji dobi velikih prepiranj tudi ta dežela postala novo bojišče.

Obnavljajte naročnino

man. Uspelo mu je samo to, da je v Italiji za dobo treh desetletij (natančneje od 493. do 526) uredil kolikor tolikšno znosno življenje, čemur pa je sledil nagel konec, čim je Teodorikova krepka osebnost izginila s prizišča.

Novi polom pa je spet omogočil, da je vzhodno rimsko cesarstvo, ki sta ga izgradila cesar Justinijan in njegova častuhlepna žena Teodora, razširilo svojo oblast čez Apeninski polotok (534—554). Tako je postala ista Italija, ki je svoj čas ustvarila vzhodni imperij, njegova sužnja. Ampak medtem je že krščanstvo pričelo zblizevati Rimljane in barbare. Zblizevanje se je pričelo po prizadevanju krščanske cerkve že v dobi, ko je rimski imperij bil še dovolj pri močeh, ter se je srečno obneslo in je naglo napredovalo. Rimski imperij je mirno izdihnil. Krščanstvo je pospešilo njegovo propast s svojimi novimi nazori o ločitvi politike od vere, še več: o nadrejenosti vere nad politiko, s čimer je najbolj razveljavljalo rimsko državno ustavo in upravo. Krščanstvo je uničilo rimski imperij, toda rešilo je rimski duh in civilizacijo. Kolikor je stari Rim premogel duhovnih pridobitev, jih je krščanstvo skušalo prevzeti, zapisalo pa je propadu, kar se mu pač ni zdelo pristno in krščanskega človeka vredno.

V tistih sivih stoletjih, ki jih imenujemo srednji vek, je počasi, počasi dozoreval veličasten prerod. Srednji vek je bil dolgo trajno, mučno svitanje nove dobe človeštva. S tem, da se je premešala kri številnih narodov, je nastajal tudi temeljit duševni prerod. Kakor vemo, je bil zgodnji srednji vek vse do cesarja Karla Velikega pod nemejenim vplivom krščanske cerkve, ki je docela obvladala in si pokorila človeške duhove. Krščanska cerkev je začela z znano odločnostjo širiti novo vero med barbare. Znamenje križa je v družbi meča zmagovalo nad drugim orožjem, se prav posebej nad drugim orožjem in močjo barbarskih rodov na italijanskem polotoku.

Iz italijanske zgodovine:

Razpad rimskega imperija

Ko je bila rimska država v največjem razmahu in bogastvu, sta po zgledu Vzhoda bolj in bolj pridobivali veljavo književnost in umetnost, ki sta dotlej veljali za malokoristno potratno časa. In tako se je zgodilo, da se je skromno življenje prejšnjih dob umaknilo poželenju po veliki udobnosti, po sijaju in zabavah, kar je bogate sloje pomehkužilo, siromasne pa je napravilo podložne in kupljive. Zaman je tak moč kakršne je bil Mark Porcij Kato rotli narod, naj se osvesti. Novo bogastvo je sprostito brezmejno častilnost in je povzročilo, da so se parveniti bolj in bolj uveljavili, zaradi česar so nastala usodna socialna politična vrvenja, ki so izpodjedala ustavni ustroj celotne države.

Kljub vsemu pa notranji pretresalji, id so po diktaturi velikega Cezarja in Augusta morali krčiti pot k rimskemu imperiju, niso bili ovira, da ne bi bil Rim rodil velikih voditeljev in državnikov, kakršni so bili: Gaj Marij, ki je zmagovalil nad zviti Jugurto in je pokončil tolpe Cimbrov in Tevtonov; Sulla, ki je uničil Mitridata in razpršil Grke; Pompej, ki je ves Blizni vzhod spravil na kolena; Cezar, največji strateški genij, ki je Rimu poklonil Galijo; nadalje Antonij, Oktavijan in še vrsta drugih mož.

Prav tisto dobo je Rim uredil v novih deželah — v Galiji, v področjih med reko Po in Alpami ter v Egiptu upravne enice, province, ki so najbolj upravičile sloves rimske državniške in upravne modrosti. Ko si je Oktavijan leta 29. pred Kristom s pomočjo senata nadel naslov imperatorja, je bilo popolno zedinjenje Italije in dežel okrog Sredozemlja gotovo dejstvo. Cesarska vladavina je postala trajna in je ponesla znamenja rimskega orla tja do skrajnih vojaških zmag in pridobitev. Omenimo naj samo cesarja Trajana, ki je zasedel Dacijo, Armenijo, Sinajski polotok in Mezopotamijo. Rimska vladavina je v svojem prostranem območju širila rimsko pravo in je z visoko civilizacijo preganjala grobe navade barbarskih narodov. Medtem je Rim tudi že postal Parnas vseh lepote umetnosti. Darežljivost cesarja Avgusta, njegovega ministra Mecena, po katerem še danes imenujemo vse plemenite gojitelje in pospeševalce lepih umetnosti, pa vobče naklonjenost vseh cesarjev je dvignila književnost in vse lepe umetnosti do blestega razcveta. Že rimska republika je rodila može, katerih imena se venomer blestijo v zgodovini človeške kulture, tako: Cicero v filozofiji in govorništvu, Andronik, Plavt in Enioj v Terenciji in dramatik, Cezar, Nepot in Salust v zgodovinarstvu, Katul in Lukrecij v poeziji. Rimsko cesarstvo pa je podarilo človeštvu vzvišene pesniške vrline Vergila, Horacija in Ovida ter dela velikih zgodovinarjev Livija in Tacita pa modrosti globokih mislecev Seneke in Marka Avrelia. Stavbeniki, kiparji in slikarji so umetniško oblikovali Rim tako veličastno in lepo, da mu ni bilo para v taktatnem svetu. Ali na žalost je rimsko cesarstvo ravno v dobi svojega največjega sijaja že imelo v sebi kati svojega propada. Pod vladjo cesarja Dioklecijana (284 do 305 po Kristu) se je rimsko cesarstvo razvilo v absolutistično-birokratično monarhijo. S tem je doseglo višek prizadevanj po strnjnosti in osredotočenju vsega imperija. Ali razkrajajoče sile so postajale vedno močnejše, veličastna stavba rimskega imperija je bila že močno izpodjedana v svojih velikih temeljih.

Globoka moralna kriza se je polotila vsega prebivalstva. Vedno večje je bilo nezaupanje nasproti socialnim, političnim in verskim ustanovam. Ljudstva sta se polasčala črnoglednost in duševna razdvojenost.

Minila so namreč že štiri stoletja, odkar se je v Rimu pojavila nova vera. In ta je oznanjala, naj se ljudje odrekajo nevrednosti vsega posvetnega bogastva in naj upr svoj pogled v onostranstvo. Nova vera je oznanjala neumrljivost duše, po kateri ni razlike med ljudmi. Sužnji so bili mahona postavljeni v isto vrsto kakor gospoda, revni in vrsto bogatih, nevedni in vrsto učenih. Nova vera se je imenovala krščanstvo.

Krščanstvo je bila tista sila, ki je ugonobila in obenem odresila rimski imperij. Ko se je cesar Teodozij kot poslednji zaman trudil, da bi oždal razkroj in razpad cesarstva, je bil Odoaker leta 476. od strani svojih barbarskih vojščakov že odklican za kralja.

Nova spoznanja o preosnovah atomov

Znanost o umetnih radioaktivnih jedrih, ki jih poznajo danes že okrog 250, ni starejša nego šest let, vendar pa je v tem času že silno obogatila naše vpogled v naravo. Posebno velik dobiček je imela od nje kemija.

Tako je uspelo razjasniti neke nejasnosti, ki so vladale še pred kratkim v periodičnem sistemu prvov. Danes vemo, da prvini 43. in 61. v stabilni obliki sploh ne obstojata, o prvini 93. (transuranu) pa vemo, da se vede enako kakor prvina 92. (uran). Velike prednosti ima od novih spoznanj tudi kemična analiza. Tu si je znanost izdelala raziskovalne načine, ki so bolj praktični nego običajne analize, ker ne uničujejo snovi, razen tega pa so po novih načinih mogoči posledki, ki jih po običajnih poteh analize sploh ni bilo mogoče doseči.

Znanje o umetnih radioaktivnih snoveh

je nadalje koristilo medicini. Ugotovili so, da se radioaktivna kuhinjski sol, ki so jo vbrizgali poskusni osebi, po osmih minutah razširila do roke, po eni uri pa po vsem telesu. Tako bi bilo mogoče vplivati na rakasto tkivo, vendar pa je še vprašanje, dali se da vpliv umetnih radioaktivnih snovi omeji samo na takšno tkivo. Ameriški raziskovalci, ki so v Pasadeni po novem načinu obravnavali levkämijo, bolezen, ki vpliva posebno slabo na kostni mozeg, trdijo, da so dosegli z njim ne samo izboljšanje, temveč tudi popolno ozdravljenje.

Astronomija se je okoristila z novimi spoznanji glede vprašanja, od kod dobivajo zvezde svoje energije. Dogaňjanja v žarečih zvezdah razlagajo kot preosnovo atomov. Ta dogaňjanja na soncu danes že lahko precej natančno pojasnjujejo.

Hodišča za zatemnjene kraje

Po dolgem iskanju so v Berlinu odkrili originalen in preprost način, ki povečuje varnost nočnega prometa v zatemnjenih krajih. Navadna hodišča in cestni robovi prav slabo izkoriščajo že itak šibko svetlobo cestnih luči, ki so dovoljene v takšnih krajih, kajti cesta odseva le neznamenit del te svetlobe. Posebno slabe so v tem oziru okoliščine tedaj, kadar so ceste mokre, avtomobilisti tedaj z nazvečjo te-

žavo razločujejo njihove robe. Sedaj pa so si izmislili nove robe. Te predstavljajo malo nagnjen cementni pas, ki je na svoji površini zarezan. Te zareze odseva so svojimi oglatimi in ostrimi robovi svetlobo luči do skrajne mere, zlasti tedaj, kadar so ceste mokre. Tako spremlja cestniše na obeh straneh svetel trak, ki se nadaljuje v temo in kaže smer.

General brez očesa in roke

Tržaški »Piccolo« poroča: Med angleškimi generali, ki so bili ujeti v italijansko-nemških bojih za osvojitve Cirenajke, je tudi generalni major Carton de Wiart. Ta oficir je znan že iz minule svetovne vojne, ko je bil osemkrat ranjen. Dobil je dve zelo hudi poškodbi: izgubil je eno oko in eno roko. Leta 1916 je sodeloval v bitki na Somni ter je bil odlikovan z Viktorijinim križem. Leta 1940 je Carton de Wiart poveljeval angleški vojski v osrednjem delu Norveške.

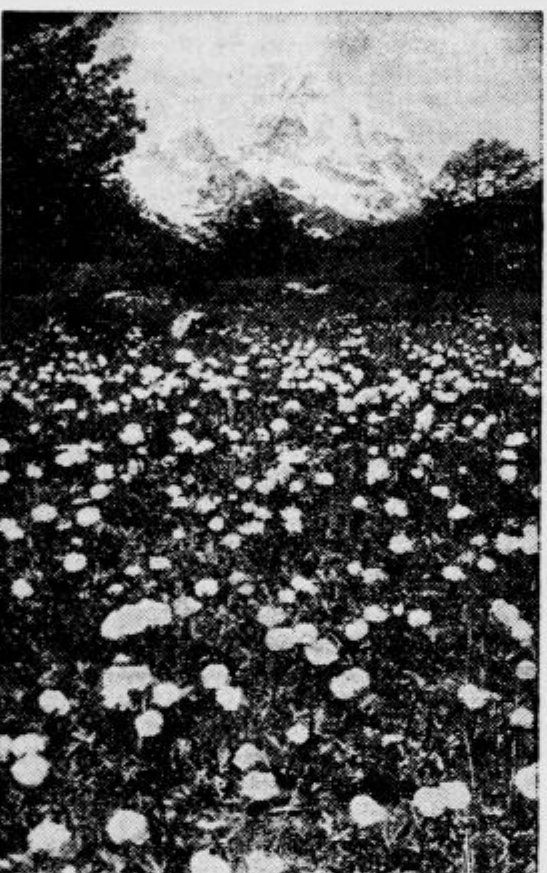
Carton de Wiart je potomec stare družine iz Belgije. Ker je čutil sposobnosti za vojaški poklic, se je izvežbal za kolonialnega oficirja in je kot tak sodeloval v sestavi britske vojske v Južni Afriki, pozneje pa ga je vrhovno poveljstvo britske vojske uporabljalo tam, kjer je bilo treba.

Ljudje z mačjimi očmi

Neki raziskovalec washingtonske vsučiliske klinike poroča, da je v žlezi možganskega podaljška odkril snov, ki pospešuje nastajanje rdečega barvila v očeh in učinkuje tako, da morejo ljudje ponoči ba'e enako dobro videti kakor podnevi. »Cestna razsvetljava sedaj lahko skoraj povsem odpade, v kolikor ne rabi samo kot barvni okras in za reklamne namene,« piše v zvezi s tem ameriški listi. Če si moramo vcepiti snovi, ki so jo odkrili v Washingtonu, potem bi bila pač velika potratnost izdajati denar za cestno razsvetlavo, a ne samo za to, temveč tudi za razsvetlavo v pisarnah in delavnicah, saj vidijo oči potem vse tudi v mraku. Tako bišelo vsaj ameriški listi, ki sanjajo že o tem, da bodo ljudje v bližnji bodočnosti s pravilnim vsevidnim očesom kakor ob belem dnevu hiteli skozi temne ceste.

INSERIRAJTE V »JUTRO«

La primavera — Pomlad

entra vittoriosa nel paese — prihaja zmagovito v deželo

Preskrba Londona z mesom

Associated Press poroča iz Londona, da je stavka 2500 nameščenecv londonskih veliki mesarskih tvrdki te dni ustavila vso oskrbo britske prestolnice z mesom. Stavka je nastala kot odgovor na odpust 60 nameščenecv, ki jim je bombni napad poškodoval delavnico. Strokovna organizacija nameščenecv zahteva, naj se ti ljudje zaposlijo v drugih podjetjih.

Iz Hrvatske

* Trgovine v Zagrebu zaprte. Na odredbo upravnih oblastev v svobodni državi Hrvatski so do nadaljnjega vse trgovine v Zagrebu zaprte. Prodaja živil, pa tudi ostalih življenjskih potrebščin, do strogo racionirana, a dokler ne bodo izdane nakaznice, je začasno ustavljen ves trgovski promet.

Strogo zapovedana zatemnitev velja za Zagreb in vsa hrvatska mesta, ker je država Hrvatska še nadalje v vojnem stanju. Takoj po ustanovitvi samostojne države je bilo prebivalstvo prepričano, da so nastopili brezskrbni dnevi in da zatemnitvi ni treba posvečati posebne pozornosti. Zato je bilo treba predpise poostriti z napovedjo da bo vsak prekršek naredb o zatemnitvi kaznovan z globo od 100 do 10.000 din ali pa z zaporom do 30 dni.

Novi poverjenik Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu je upokojeni banski svetnik dr. Adolf Gentner, novi glavni ravnatelj pa je dr. Josip Ljubin. »Hrvatski narod« pravi, da je imenovanje posebno važno zato, ker bo sedanji SUZOR likvidiran in bo treba ustanoviti novo delavsko zavarovanje v državi Hrvatski. Dr.

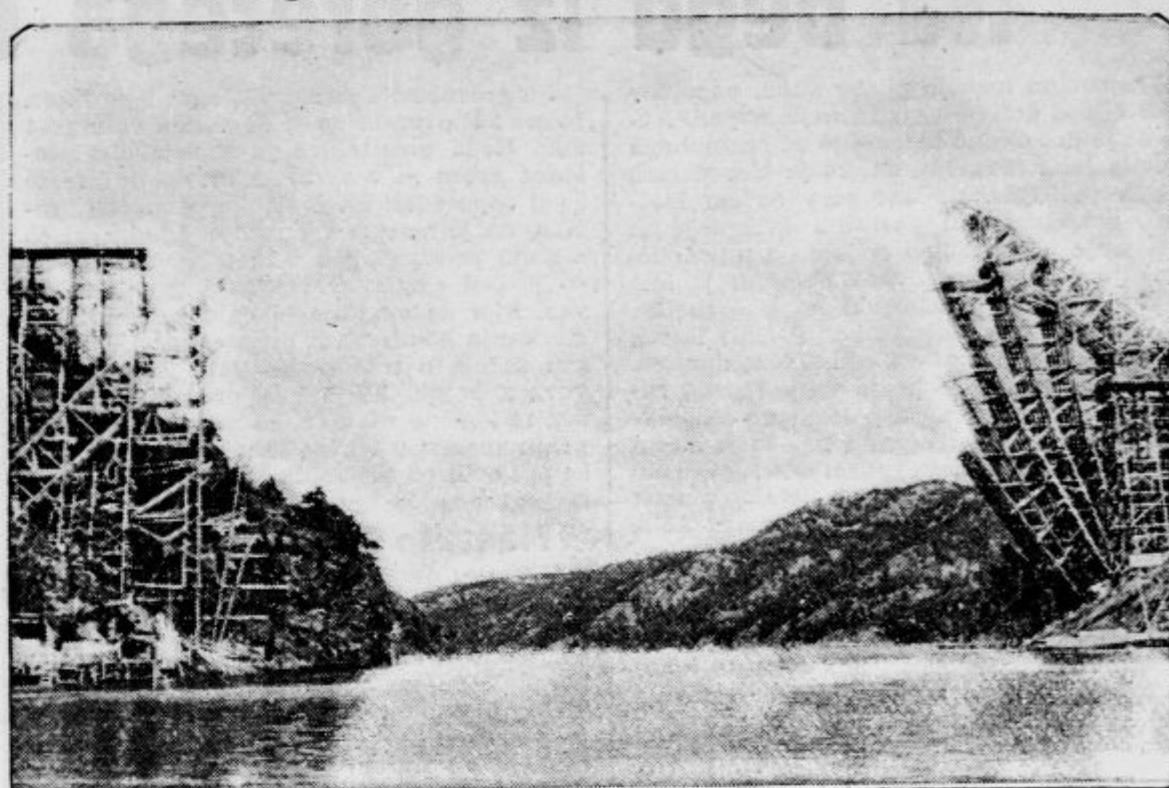
Gentner je pravo dovršil v Budimpešti, kjer je tudi služboval v honvedskem in nato v hrvatskem ministrtvu, v pokoj pa je stopil leta 1923. Novi ravnatelj dr. Ljubin je študiral medicino v Gradcu, v službi socialnega zavarovanja pa je od leta 1925. Doma je iz Dalmacije. Tudi on se je doslej bavil le z delavskim zavarovanjem.

Nova državna bolnišnica v Zagrebu (bivša Zakladna bolnica) mora biti v najkrajšem času dovršena in izročena narodu. V ta namen je bil ustanovljen nov odbor, v katerem so predstavniki Zagreba, vlade in nadškofije. Novi odbor se bo trudil, da bo dovoljeno vse tisto, česar v prejšnji državi zaradi pomanjkanja sredstev še ni bilo mogoče dogotoviti.

V SKOTSKI ZAVAROVALNICI

Meščan iz Aberdeena se je dal po peturnem prigovarjanju zavarovati zoper požar. Ko je slednjič podpisal pogodbo, je prostodušno rekel agentu: — Tako, to je zdaj opravljeno. In zdaj, gospod, mi lahko prepustite svojo škotljico vžgalice, da si prihranim vsaj te stroške.

Un ponte gigantesco — Orjaški most

tra la Norvegia e la Svezia in costruzione del ponte — med Norveško in Svedsko v gradnji pri Swinesundu

Ognjeni čar nad La Valetto

Nemški vojni poročevalec Heinz Elsner poroča:

»V spoštljivi višini smo se približali kakor običajno La Valetti,« pripoveduje nadporočnik H. in si priže po uspešnem poletu prvo cigareto. »Pod seboj smo opazili detonacije (malo prej je napadla druga skupina bombnikov isti cilj). Počasi letimo nad luk, ki je svetla kakor podnevi, in si lahko z vsem mirom poiščemo cilje. V pristanišču za rušilec so zasidrani velik in dva manjša rušilca ter še celo vrsta manjših ladij.

Iz velike višine smo strmoglavili na odrejene točke, potem ko smo žaromete poveli za nos. V ognjenem čaru svetilnih bomb padamo strmo proti pristanišču. Veliki rušilec imam čudovito dobro na muhi. O svoji »sreči« ne slutim po vsem videzu ničesar, kajti njegovi topovi molče. Zletim

čim nižje mogoče, v zadnji sekundi me ujamejo žarometi. Bilo je pa prepozno, kajti skoraj v istem trenutku sem sprostil bombe. Se v obratu navzgor je slišati silovit razpok. Zadelek v polno!

Takoj se oglašijo spet žrela lahkega protiletalskega topništva. Streljajo, kolikor prenesejo cevi. Tudi težke baterije se udeležujejo, toda spijajo svoj ogenj predaleč. Ko sem zaobrnil letalo, sem pogledal za rušilec. Komaj trideset sekund je prešlo od trenutka, ko so se bombe sprostile. Iskal sem zaman. Ogromen madež na vodi z oblakom dima nad seboj je vse, kar je ostalo od rušilca, med tem ko ležita oba ostala še mirno na svojem mestu. Težki kos je zadel rušilec naravnost v srce. Ogromne eksplozije so jeklenega velikana raztrgale in razmetale. V nekoliko sekundah je potonil z moštvo vred.

Dve milijardi rubljev za geološka raziskovanja

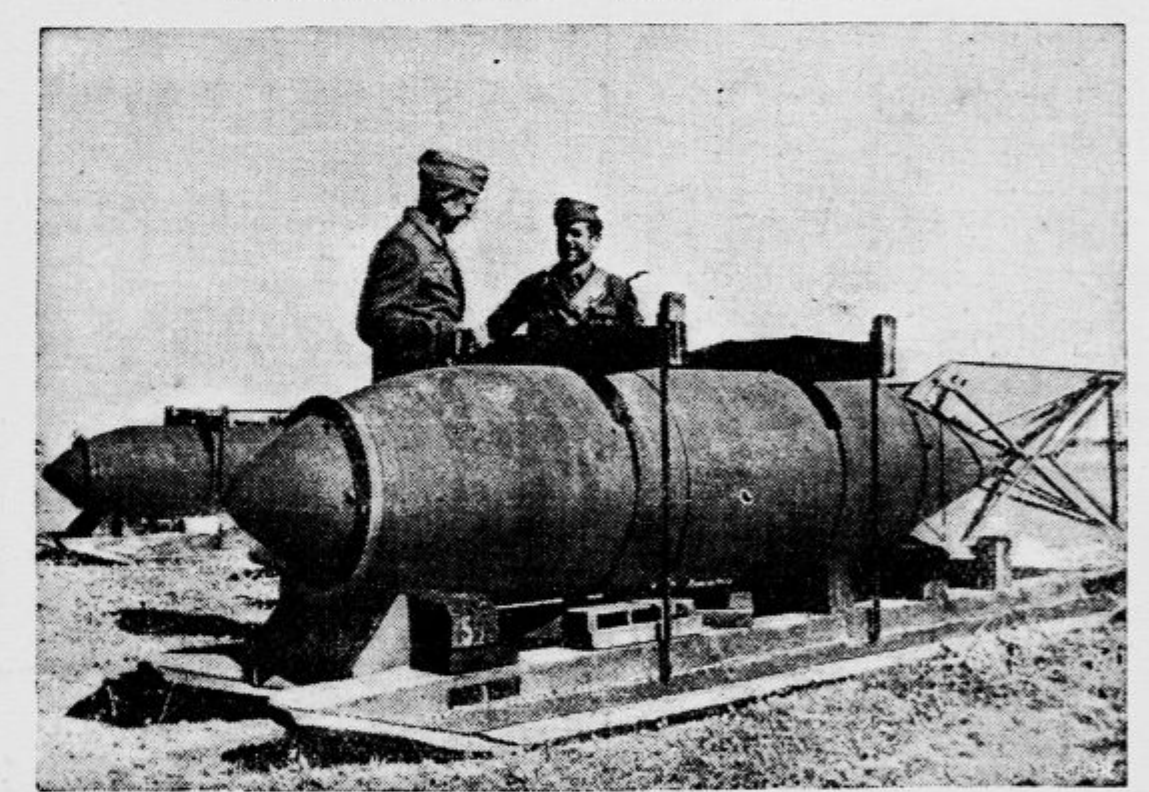
Geološki odbor Sovjetske zveze je določil za letošnja geološka raziskovanja v tej deželi vsoto dveh milijard rubljev, to je skoraj dvakrat večja vsota nego za l. 1940. Nad 5000 geoloških društev bo proučevalo razne kraje, njih sodelavci predstavljajo armado 20.000 geologov, kemikov, tehnikov in topografov ter preko 100 tisoč delavcev.

Od dela, ki ga bodo opravljali letos sovjetski geologi in njihovi sodelavci pričakujejo pred vsem odkritja novih velikih petrolejskih polj, zlasti v Sibiriji, Belu Rusiji, Srednji Aziji in Ukrajini. Na podlagi raznih znakov domnevajo, da znaša zaloga teh petrolejskih polj okrog 170 milijonov ton petroleja. Razen tega pričakujejo, da bodo rezervo železne rude z novimi najdišči povečali za 540 milijonov ton, rezervo manganske rude za 76 milijonov ton in kromove rude za 750 milijonov ton. Geologi bodo pri svojem delu izkopali več nego milijon kubičnih metrov zemlje.

Bramorji

Bramorji sesajo zelo radi ob rastlinskih koreninah in rasti zato zelo škodujejo. Ti škodljivci si izgrebejo po paritvi globoko pod zemljo majhne jame, v katere polagajo dve sto do tri sto jajčec. Te jame je treba polskati in temeljito uničiti. Odrasle živali lovimo s tem, da vkopljemo v grede gladke cvetlične lončke. Bramorji, ki tekajo ponoči po gredah, padajo v te pasti in jih ne morejo preplezati. Zjutraj jih uničimo.

Bombe tedesche — Nemške bombe

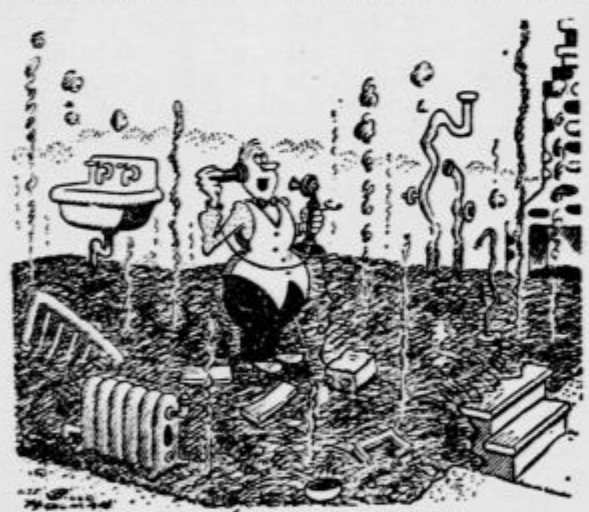

pronte per essere caricate su un bombardiere — pripravljene za tovor na bombniku

A NEKDOTA

Globoki, zveneči glas Adele Sandrock je znan vsem obiskovalcem zvočnega filma. Ko je umetnica nekega dne šla mimo slepega berača, mu je dala milodar z besedami: »Tu imate, dobri mož.« — »Hvala, gospod general!« se je oglašil slepec.

VSAK DAN ENA

»Halo... ali je tam zavarovalnica za požar? Sporočam vam, da bi rad plačal svoj zapadli obrok!«
(»Everybody's weekly«)

E. Salgari:

BOJ ZA MOMPRACEM

Pustolovski roman

1. poglavje

Med malajskimi gusarji

Bila je prečudno krasna noč. Nobenega oblaka nisi videl na nebu. V jasni mesečini se je lesketalo morje ob vsej vzhodni obali Bornea kakor srebro.

Boljše noči si mornar ni mogel želei. Sveža sapa ki je prinašala s čudnega otoka na tisoče dišav, je le rahlo grebenila vodo.

Velik parnik, ki je prihajal s severa, je skoraj neslišno drčal med neko peščino in otokom Mangalumom.

Očitno so imeli na ladji veselico, zakaj kajuta sredi ladje je bila živo razsvetljena.

Na klavirju je nekdo igral Straussov valček, in močan tenor je udarjal skozi odprta vrata in okna ter se razlegal daleč po srebrnem morju.

Tedaj se je oglašil klic: »Ustavi stroj!« Kapitan, ki je bil prišel na palubo, da bi zložno pokadil pipo močnega angleškega tobaka, je zaklical:

»Good Good! Kdo je tisti, ki ukazuje, naj ustavi stroj?«

»Jaz, kapitan,« je odgovoril mornar na prednjem koncu ladje.

»Kaj ti hodi na misel? Tu ukazujem jaz!«

»Cela jata malajskih ribiških čolnov je pred nami, kapitan.«

»Če se ne spravijo s poti, zaploveno preko teh preklelih práhov in potopimo vso golazen, ki je na njih.«

»Kaj pa, če so gusarji? Saj ne bi bilo prvič, da se lotijo parnika.«

»Vraga in še kaj! Ta bi bila lepa!«

Kapitan je skočil na prednji grad: kjer je že stal stražni častnik, in pogledal v tisto stran, kamor je kazal mornar.

Pet in dvajset ali trideset velikih práhov, ki so bili v vetru razvili ogromna pisana jadra, se je počasi bližalo parniku, očitno z namenom, da mu prestrežejo pot.

Za tem brodovjem se je kretal majhen parnik, ki je bil na oko podoben jahti.

»Strela božja!« je vzklil kapitan. »Kaj hočejo te jadnice? Da bi ribarile, ni podoba.«

Obrnil se je k stražnemu častniku, ki je čakal njegovih ukazov, in velel:

»Gospod Walter, dajte nabiti top na prednji palubi s kartečami in zavreti vožnjo.«

»Kakšne jadnice bi to utegnile biti, gospod kapitan?«

»Vrag si ga vedi. Vem pa, da plovemo po morju, kjer se ne manjka malajskih gusarjev.«

»Ne povejte nikomur nič. Nerao bi zmotil veselico.«

Častnik je hitro začel dajati mornarjem povelja. Vožnja parnika je postajala čedalje počasnejša, toda potniki niso ničesar opazili, ker je tenor ob

spremstvu klavirja prav tedaj zapel nov Straussov valček, »Dunajsko krik.«

Stirje mornarji so urno sneli plahto s topa in ga nabili. Práhi so ta čas s pomočjo sape, ki je pihala od juga, v čudovitem redu nadaljevali svojo pot.

Mali parnik jih je ves čas spremljal zdaj na levi, zdaj na desni strani dvojne vrste.

Zdaj ni bilo več moči dvomiti. Ladja je imela opravka z gusarji: ki so jo hoteli zakvačiti.

Ko bi bili ribiči, bi se bili naglo razkropili, da jim ne bi parnik raztrgal mrež.

Kapitan in stražni častnik sta jih opazovala, podčastnik pa je med tem jadrno razdelil puške in strelivo ter poklical stražo na vrh.

»Kako sodite o stvari, gospod Walter?« je vprašal kapitan, ki je bil videti močno v skrbeh.

»Bojim se, da nam sodrga ne bi skazila veselice.«

»Oboroženi smo.«

»A to brodovje je desetkrat močnejše od nas. Saj veste, kako dobro so oboroženi gusarski práhi.«

»Da, predobro vem!« je odvrnil kapitan.

Ta mah je bilo brodovje le še pet sto metrov daleč od parnika.

Dvojna vrsta práhov se je razklenila in spustila jahto skozi vrzel.

Čez nekaj minut se je razlegel mogočen glas, ki je grozeče prevpil tenorja:

»Ustavite stroj!« Kapitan je nastavlil govorilo na usta in vprašal:

»Kdo ste in kaj hočete od nas?«

»Udeležiti se hočemo vaše ladijske veselice.«

»Kaj pravite?«

»Da me nocoj mika, zaplesati valček.«

»S poti, če ne, ustrelim!«

»Kar izvolite,« je zasmehljivo odgovoril skrivnostni glas.

Sirena na jahti je zatulila. To je moralo biti povelje, kajti vseh trideset práhov se je razprostrlo in zaplulo proti parniku, ki je bil obstal.

»Belt, dajte tej sodrgi popra pod nos!« je kriknil kapitan.

Top se je sprožil z zamolklim gromom, ki so ga slišali tudi v kajuto.

Odgovor je prišel po bliskovito. Šest práhov je ustrelilo s topovi. Karteče so zaprasketale po kovinastih ploščah ladje. Šest drugih práhov je ustrelilo v zrak. Njih karteče so žvižgale preko palube, a tako visoko, da niso nikogar zadele.

Skoraj hkratu se je zablskalo na prednjem koncu jahte, in prvi jambaor zadet z matematično točnostjo, se je treskoma podrl na palubo.

Potniki so bili v strahu prekinili veselico in so hoteli udrėti na vrh. Toda stražni častnik jim je z osmerico oboroženih mornarjev zaprl pot.

»Spodaj ostanite!« je velel. »Ta zadevica je mar samo nam pomorščakom.«

V drugo se je razlegel čez morje mogočni glas:

»Vdajte se, ali pa dam streljati z vsemi topovi. Niti deset minut se ne boste mogli upirati.«

»Kanalja! Kaj hočeš od nas?« je besno zakričal kapitan.

»Rekel sem že, da bi se rad udeležil vaše veselice, nič drugega ne.«